

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E FINANCEVE DHE EKONOMISË
DREJTORIA E PËRGJITHSHME E BUXHETIT
DREJTORIA E FINANCEVE VENDORE

27.5.2015

17378

UDHËZIM

Nr. 26 Datë 27.5.2015

**“PROCEDURA PËR MENAXHIMIN E VËSHTIRËSIVE FINANCIARE
PËR NJËSITË E VETËQEVERISJES VENDORE”**

Në mbështetje të nenit 102, pikës 4, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, të neneve 57 dhe 59 të ligjit nr. 68, datë 17.04.2017 “Për financat e vetëqeverisjes vendore”, Ministri i Financave dhe Ekonomisë:

UDHËZON

I. OBJEKTI DHE QËLLIMI

- Objekt i këtij udhëzimi janë rregullat, kriteret, procedurat dhe dokumentacioni për menaxhimin e vështirësive financiare për njësitë e vetëqeverisjes vendore në të gjitha rastet që ato shfaqen, si dhe transparencën, bashkëpunimi dhe raportimi me strukturat e qeverisjes qendrore.
- Qëllimi i këtij udhëzimi është:
 - Implementimi i një sistemi monitorimi për të identifikuar njësitë e vetëqeverisjes vendore të cilat përballen me probleme financiare, vështirësi financiare, vështirësi serioze financiare dhe pa aftësi paguese, si dhe
 - Përcaktimi i procedurave për menaxhimin e këtyre rasteve.

II. PËRKUFIZIME

Në këtë udhëzim termat e mëposhtëm kanë këto kuptime:

- “Të ardhura korrente”, janë të ardhurat që sigurohen nga transfertat e pakushtëzuar, transfertat specifike, transfertat të kushtëzuara, taksat dhe tarifatat vendore.
- “Të ardhurat korrente të pakushtëzuara”, janë të ardhurat korrente nga burimet e veta dhe të ardhurat korrente nga burimet kombëtare.

5. “Të ardhurat korrente të kushtëzuara”, janë të ardhurat korrente nga taksat vendore me destinacion, transfertat specifike dhe transfertat e kushtëzuar.
6. “Të ardhurat korrente nga burimet e veta”, janë të ardhurat që sigurohen nga:
 - a. Taksa vendore si:
 - i) taksa mbi pasurinë e paluajtshme, në të cilën përfshihen taksa mbi ndërtesat, taksa mbi tokën bujqësore dhe taksa mbi truallin, si dhe mbi transaksionet e kryera me to;
 - ii) taksa e ndikimit në infrastrukturë nga ndërtimet e reja;
 - iii) taksa vendore mbi veprimtarinë e shërbimit hotelier;
 - iv) taksa e tabelës;
 - v) taksa vendore të përkohshme, të cilat vendosen sipas mënyrës së parashikuar në ligj;
 - vi) taksa vendore mbi veprimtarinë ekonomike të biznesit të vogël;
 - vii) taksa vendore mbi të ardhurat vetjake, ku përfshihen taksa mbi të ardhurat e krijuara nga dhuratat, trashëgimitë, testamentet ose lotaritë vendore;
 - viii) Taksa të tjera, të përcaktuara me ligj.
 - b. Taksa të ndara si:
 - (i) taksa e kalimit të së drejtës së pronësisë për pasurinë e paluajtshme për individë, personat fizikë dhe juridikë;
 - (ii) taksa vjetore për qarkullimin e mjeteve të përdorura;
 - (iii) renta minerare;
 - (iv) tatimi mbi të ardhurat personale.
 - c. Tarifat vendore, ku përfshihen të gjitha tarifatat që njësia e vetëqeverisjes vendore mbledh për kryerjen e shërbimeve publike dhe administrative.
 - d. Asetet dhe veprimtaritë ekonomike të njësisë së vetëqeverisjes vendore.
7. “Transferta e Pakushtëzuar”, është transfertat që jepet nga buxheti i shtetit, njësive të vetëqeverisjes vendore pa interes, pa kushte dhe pa të drejtë kthimi për financimin e ushtrimit të funksioneve dhe kompetencave të tyre të përcaktuara me ligj.
8. “Transfertë specifike” është një formë e transfertës së kushtëzuar për njësitë e vetëqeverisjes vendore, që përdoret vetëm për funksionin vendor për të cilin është dhënë dhe për rastet specifike të parashikuara në këtë ligj.
9. “Taksë vendore”, është një pagesë e detyrueshme dhe e pakthyeshme në buxhetin e njësive të vetëqeverisjes vendore, e vendosur me ligj dhe që paguhet nga çdo person që ushtron një të drejtë apo përfiton një shërbim publik në territorin e njësisë së vetëqeverisjes vendore.
10. “Taksë e ndarë”, është taksa ku të ardhurat e saj ndahen midis pushtetit qendror dhe njësive të vetëqeverisjes vendore.
11. “Tarifë vendore”, është një pagesë që një individ, person fizik apo juridik bën në shkëmbim të një shërbimi specifik të marrë, të mirë publike specifike të përdorur apo të drejtë të dhënë nga njësia e vetëqeverisjes vendore.
12. “Borxhi i papaguar i njësive të vetëqeverisjes vendore”, nënkupton tepricën e mbetur të të gjitha instrumenteve të borxhit (me ose pa normë interes).
13. “Detyrime të prapambetura ndaj palëve të treta”, nënkupton të gjitha llojet e detyrimeve financiare të NJVQV-ve, të pa paguara brenda 60 ditëve kalendarike (30 ditë për procedurat

- e aprovimit në njësinë shpenzuese dhe 30 ditë për procedurat e miratimit e procesimit të pagesës në degën e thesarit) nga data e pagesës së specifikuar në kontrat, faturë ose sipas ligjit.
14. “Strategji e menxhimit të pronave publike vendore”, është dokumenti i miratuar nga Këshilli i njësisë së vetëqeverisjes vendore për një periudhë afatmesme.
 15. “Teprica operative”, është diferenca midis të ardhurave korrente të pakushtëzuara me shpenzimet korrente nga këto burime.
 16. “Periudhë faljeje”, është periudha gjatë së cilës huadhënësi i lejon huamarrësit të mos bëjë pagesat e huasë apo t’i bëjë ato në mënyrë të pjesshme pa aplikuar gjoba apo penalitete.
 17. “Huaja për rifinancim”, është huaja të hyrat e së cilës përdoren për të shlyer një huaje tjetër, zakonisht për të shfrytëzuar kushte më të leverdisshme në treg.
 18. “Shërbime publike”, janë shërbimet që sipas ligjit për vetëqeverisjen vendore ofrohen nga njësitë e vetëqeverisjes vendore.
 19. “Minimumi i shërbimeve publike”, është paketa e shërbimeve publike më të domosdoshme, për të ruajtur normalitetin e funksionimit të njësisë së vetëqeverisjes vendore në një nga rastet e vështirësive financiare të përcaktuara në ligjin nr. 68, datë 27.04.2017, “Për financat e vetëqeverisjes vendore”.
 20. “Menaxher i borxhit dhe detyrimeve”, është personi apo njësia e miratuar nga Kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore, për ndjekjen e problemeve të borxhit dhe të detyrimeve të prapambetura në rastet e njërive kur janë me probleme dhe vështirësi financiare.
 21. “Mbikëqyrës financiar”, është personi i emëruar nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë për menaxhimin financiar të njërive që janë me vështirësi serioze financiare.
 22. “Administrator”, është personi i emëruar nga Këshilli i Ministrave për menxhimin financiar të njësisë së vetëqeverisjes vendore që është në situatën e paftësisë paguese.
 23. “Rehabilitim Financiar”, është një plan veprimi i cili përcakton të gjitha masat, afatin dhe personat përgjegjës për rikuperimin e vështirësive financiare të njësisë së vetëqeverisjes vendore.
 24. “Nëpunës autorizues”, është Kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore, ose zëvendësi i tij, nëse kryetari vendos ta delegojë këtë përgjegjësi, përgjegjës për përgatitjen, zbatimin, kontrollin e brendshëm financiar, monitorimin, raportimin, kontabilitetin dhe auditimin e brendshëm të buxhetit të njësisë së vetëqeverisjes vendore, që përgjigjet përpara nëpunësit të parë autorizues.
 25. “Nëpunës zbatues”, është drejtuesi i strukturës përgjegjëse për financat në njësinë e vetëqeverisjes vendore, përgjegjës për zbatimin e rregullave të menxhimit financiar, mbajtjen e llogarive dhe për përgatitjen e pasqyrave financiare, që përgjigjet përpara nëpunësit autorizues të njësisë së vetëqeverisjes vendore.
 26. “Angazhim buxhetor” është marrja përsipër e detyrimeve financiare, përmes hyrjes në marrëdhënie kontraktuale.
 27. “Njësi të vetëqeverisjes vendore me madhësi të ngjashme”, janë njësitë me madhësi të përafërta nga;
 - a. numri i popullsisë,
 - b. kapaciteti fiskal (potenciali fiskal), dhe
 - c. sipërfaqja.

28. “Gjendje normale financiare”, në kuptimin e këtij udhëzimi quhet rasti kur stoku i detyrimeve financiare është nën 15% të shpenzimeve buxhetore të miratuara, dhe që janë në një afat nën 60 ditë kalendarike (30 ditë për procedurat e aprovimit në njësinë shpenzuese dhe 30 ditë për procedurat e miratimit e procesimit të pagesës në degën e thesarit).

I. PROCEDURA PËR MONITORIMIN E GJENDJES FINANCIARE TË NJËSIVE TË VETËQEVERISJES VENDORE

Procedura për klasifikimin mujor të njësive të vetëqeverisjes vendore sipas nivelit të vështirësisë financiare

29. Sipas ligjit nr. 68, datë 27.04.2017, “Për financat e vetëqeverisjes vendore”, janë katër nivele të ndryshme të rasteve të vështirësive financiare të njësisë së vetëqeverisjes vendore (Tabela 1).

Tabela 1. Rastet e njësive të vetëqeverisjes vendore me vështirësi financiare

Nr	Rastet	Kriteret e klasifikimit
1	Probleme financiare (Ligji “Për financat e vetëqeverisjes vendore, neni 55)	(i) Detyrimet financiare të konstatuara dhe papaguara të NJVQV-së, ndaj palëve të treta përbëjnë 15 përqind të shpenzimeve vjetore të miratuara, në një muaj të caktuar; (ii) Detyrimet financiare të konstatuara dhe të papaguara të NJVQV-së, ndaj palëve të treta tejkalojnë 20 përqind të shpenzimeve vjetore të miratuara në muajn pasues.
2	Vështirësia financiare (Ligji “Për financat e vetëqeverisjes vendore, Neni 56)	Njësia e vetëqeverisjes vendore konsiderohet në vështirësi financiare kur vonesat në likuidimin e detyrimeve financiare ndaj palëve të treta konstatohen edhe në muajin pasues të muajit kur tejkalon nivelin prej 20 përqind, dhe vlera e stokut rritet progresivisht mbi nivelin prej 25 përqind të shpenzimeve vjetore të miratuara.
3	Vështirësia serioze financiare (Ligji “Për financat e vetëqeverisjes vendore, Neni 57)	Njësia e vetëqeverisjes vendore konsiderohet në vështirësi serioze financiare, kur borxhet afatgjata dhe detyrimet e papaguara ndaj palëve të treta përbëjnë mbi 80 përqind të shpenzimeve vjetore të miratuara.
4	Papaftësia paguese (Ligji “Për financat e vetëqeverisjes vendore, Neni 59)	Kur njësia e vetëqeverisjes vendore nuk arrin të zbatojë planin e rehabilitimit financiar dhe / ose shumën e borxheve afatgjata të NJVQV-së dhe detyrimeve të papaguara ndaj palëve të treta është më e lartë se 130 përqind e shpenzimeve vjetore të miratuara.

30. Njësitë e vetëqeverisjes vendore në bashkëpunim me degët përkatëse të thesarit brenda datës 20 të muajit pasardhës, duhet të rakordojnë të dhënat e muajit të mëparshëm mbi të ardhurat sipas llojit, shpenzimeve sipas llogarive ekonomike e burimit të financimit nëpërmjet aneksit 2, dhe detyrimeve të prapambetura nëpërmjet aneksit 1, bashkëlidhur udhëzimit. Njësitë e vetëqeverisjes vendore duhet ti përdorin këto tabela për të bërë vetëvlerësimin për gjendjen e tyre financiare.

31. Nëpërmjet raportit të vetëvlerësimit, njësia e vetëqeverisjes vendore identifikon se në cilin nga rastet e vështirësisë financiare ndodhet. Ky raport do të përfshijë:
 - i. tabelën e të ardhurave të NJVQV-së, shpenzimet dhe financimin për periudhën e raportimit,
 - ii. një tabelë me borxhin e papaguar sipas instrumentit dhe detyrimet e parapamberura ndaj palëve të treat, deri në periudhën e raportimit,
32. Si një masë e nevojshme kontrolli, regjistri i prokurimeve publike në fillim të çdo viti buxhetor si dhe çdo rishikim i tij gjatë vitit, duhet të depozitohet zyrtarisht dhe elektronikisht në degën e thesarit. Në çdo rast, shuma totale e prokurimeve të jetë e barabartë ose më e vogël se fondet e miratuara për vitin buxhetor ose për më shumë se një vit (për kontratat shumëvjeçare të investimeve).
33. Evidentimi i faktit nëse njësia e vetëqeverisjes vendore ndodhet në njërin nga rastet e vështirësive financiare të përcaktuara në ligjin nr. 68, datë 27.04.2017, “Për financat e vetëqeverisjes vendore”, dhe në këtë udhëzim, është detyrë e vetë njësisë së vetëqeverisjes vendore. Kur Ministria e Financave dhe Ekonomisë, evidenton që një njësi e vetëqeverisjes vendore ndodhet në një nga rastet e vështirësive financiare njofton menjëherë Kryetarin e njësisë.
34. Evidentimi i rasteve të ndodhjes së njësisë së vetëqeverisjes vendore në vështirësi financiare mund të bëhet nga auditimi dhe kontrolli i brendshëm, ose/dhe nga auditimi, inspektimi dhe kontrolli i jashtëm i njësisë së vetëqeverisjes vendore. Për rastet e konstatuara me probleme financiare dhe vështirësi financiare, duhet të njoftohet menjëherë Kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore, dhe në rastet e vështirësive serioze financiare dhe të paaftësisë paguese njoftohet po ashtu menjëherë Kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore dhe ky i fundit menjëherë njofton Këshillin e NJVQV-së si dhe Ministrinë e Financave dhe të Ekonomisë.
35. Ministria e Financave dhe Ekonomisë, brenda muajt pasardhës të çdo katër mujori duhet të përgatis një informacion përmbledhës mbi treguesit e raportit të gjendjes financiare të njësisë të vetëqeverisjes vendore. Ky raport do të publikohet në faqen zyrtare të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë.

Identifikimi i rasteve të situatave të vështirësisë financiare

36. Në përputhje me të dhënat e raportit të gjendjes financiare, njësia e vetëqeverisjes vendore (nëpunësi zbatues), nëpërmjet rakordimit me degën përkatëse të Thesarit, duhet të evidentojë stokun e borxhit afatgjatë dhe të detyrimeve të papaguara ndaj palëve të treta të regjistruara në Sistemin Informatik Financiar të Qeverisë (SIFQ).
37. Në përputhje me të dhënat e Sistemit Informatik Financiar të Qeverisë mbi kontratat e nënshkruara dhe të papaguara, njësia e vetëqeverisjes vendore duhet të evidentojë çdo muaj faturat të cilat përmbushin kriteret e klasifikimit si detyrime të prapambetura. Për qëllime evidentimi, detyrimet e prapambetura duhet të kategorizohen sipas:
 - a. madhësisë;
 - b. kohës (vonesës) dhe;
 - c. tipit të kreditorit (kompani, individ).

38. Në evidentimin e situatës së vështirësisë serioze financiare dhe paaftësisë paguese, kreditë, obligacionet dhe garancitë e njësisë së vetëqeverisjes vendore duhet të ndahen nga detyrimet e prapambetura.
39. Nëpunësi zbatues i njësisë së vetëqeverisjes vendore që ndodhet në njërin nga situatat e vështirësive financiare, duhet të analizojë faktorët të cilët kanë krijuar detyrimet e prapambetura, ndër të cilët mund të jenë:
- mosmbledhja e të ardhurave vendore;
 - mungesa e likuiditetit etj.
40. Kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore pas analizës së zhvilluar lidhur me shkaqet për pagesat e vonuara, do të miratojë masa specifike për të forcuar disiplinën buxhetore, kryesisht në drejtim të planifikimit buxhetor, kontrolleve financiare paraprake dhe rritjen e eficiencës së shpenzimeve.
41. Njësia e vetëqeverisjes vendore, përgatit një raport lidhur me faktorët që kanë ndikuar që njësia të gjendet në njërin nga rastet e vështirësisë financiare. Një kopje e këtij raporti pas miratimit nga Kryetari i njësisë, i dërgohet Këshillit.
42. Njësia e vetëqeverisjes vendore në bashkëpunim me degën përkatëse të thesarit do të monitorojë pagesat e pashlyera në të dy rastet e para të vështirësive financiare dhe do të monitorojë pagesat e pashlyera dhe borxhin afatgjatë në dy rastet e tjera (duke iu referuar SIFQ për kontrollin e faturave kundrejt fondeve buxhetore vjetore, dhe datat e pagesave kundrejt mjeteve monetare të disponueshme të njësisë).
43. Të gjithë treguesit financiarë të njësisë së vetëqeverisjes vendore duhet të vlerësohen në përputhje me treguesit e programit buxhetor afatmesëm të njësisë.

Tabela 2: Treguesi financiar i detyrimeve të prapambetura		
Indikatori	Njësia raportimit	Koha
Stoku i detyrimeve financiare të përlogaritura dhe të papaguara të vonuara më shumë se 60 ditë kalendarike (30 ditë për procedurat e aprovimit në njësinë shpenzuese dhe 30 ditë për procedurat e miratimit e procesimit të pagesës në degën e thesarit). në përqindje të totalit të shpenzimeve të miratuara.	NJVQV, Thesari	Mujore
Detyrimet e prapambetura nga taksat me një vonesë më shumë se 18 muaj, në përqindje ndaj totalit të detyrimeve të prapambetura nga taksat.	NJVQV, Thesari	Katërmujore
Kostot e punës së punonjësve (paga, taksat mbi pagën) më shumë se 30 përqind e totalit të taksave ndaj punës.	NJVQV, Thesari	Mujore
Detyrimet e prapambetura të NJVQV-së në përqindje të totalit të të ardhurave.	NJVQV	Vjetore
Borxhi afatshkurtër në përqindje të totalit të të ardhurave të veta vendore dhe të ardhurave nga taksat e ndara.	NJVQV, Thesari	Mujore
Stoku i borxhit afatshkurtër 1-31 dhjetor, nëse është më i madh se zero.	NJVQV	Ditore

Shërbimi vjetor i borxhit (interesi, principali, komisionet) për borxhin afatgjatë plus pagesa e palikuiduara të NJVQV-së me maturimin e përfunduar në % të tepricës operacionale të NJVQV-ve.	NJVQV	Vjetore
Stoku i borxhit në përqindje të mesatares së të ardhurave të njësisë së vetëqeverisjes vendore për 3 vitet e fundit (taksat, tarifatat, taksat e ndara, transfertat e pakushtëzuar.	NJVQV	Vjetore

44. Ministria e Financave dhe Ekonomisë, në analizën periodike të të ardhurave dhe shpenzimeve si dhe mbështetur në raportet e monitorimit të përgatitura nga njësitë e vetëqeverisjes vendore, mund të konstatojë rast pas rasti nëse NJVQV-ja ndodhet në njërin prej situatave të vështirësive financiare.
45. Në rast se gjendja e vështirësisë financiare konstatohet nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë, atëherë kjo e fundit njofton njësinë e vetëqeverisjes vendore për marrjen e masave.

Procedura për raportin katërmujor të vlerësimit financiar të njësisë së vetëqeverisjes vendore

46. Nëpunësi zbatues i njësisë së vetëqeverisjes vendore, si pjesë të raportit periodik katërmujor të monitorimit të zbatimit të buxhetit duhet të përfshijë edhe vlerësimin e përgjithshëm financiar të njësisë.
47. Raporti katërmujor duhet të dërgohet në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë në përputhje me afatete e përcaktuara në udhëzimin nr. 22, datë 30.07.2018, “Për procedurat standarde të monitorimit të buxhetit të njësive të vetëqeverisjes vendore”, dhe formateve të aneksit 1, dhe aneksit 2, bashkëlidhur udhëzimit.

Procedura për raportin e konsoliduar vjetor të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë mbi gjendjen financiare të njësive të vetëqeverisjes vendore

48. Brenda pesë muajve pas përfundimit të çdo viti kalendarik, Ministria e Financave dhe Ekonomisë do të përgatisë një raport/ apo opinion të konsoliduar të vlerësimit financiar vjetor të përgjithshëm të njësive të vetëqeverisjes vendore dhe do ta publikojë në faqen e ministrisë.

II. PROCEDURAT DHE MASAT PËR RASTET E VËSHTIRËSIVE FINANCIARE TË NJËSIVE TË VETËQEVERISJES VENDORE

Standardet dhe shërbimet publike vendore minimale që duhet të ofrohen nga njësitë e vetëqeverisjes vendore.

49. Pavarësisht nga veprimet e ndërmarra nga njësia e vetëqeverisjes vendore për rehabilitimin financiar për çdo rast të vështirësive financiare, çdo njësi duhet të jetë në gjendje të ofrojë minimumin e nevojshëm të shërbimeve publike brenda një standardi të pranueshëm. Një listë orjentuese për standardet e shërbimet publike janë të përcaktuara në ankesin 3.

50. Ministria e Financave dhe Ekonomisë, në bashkëpunim me ministritë e linjës dhe përfaqësuesit e shoqatave të të zgjedhurve vendore, do të rishikojnë dhe do të përcaktojnë standardet minimale të shërbimeve publike në përputhje me aktet ligjore/nënligjore që i përcaktojnë ato. Treguesit e performancës së shërbimeve publike duhet të jenë të kuptueshëm dhe të matshëm, në mënyrë që njësia e vetëqeverisjes vendore të jetë në gjendje t'i përdorë ato për hartimin e planit për daljen nga situatat e vështirësive financiare.
51. Në varësi të specifikave të çdo njësie të vetëqeverisjes vendore dhe sipas situatave në të cilën ndodhet, NJVQV-ja i propozon Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë dhe ministrisë së linjës të zgjerojë listën e shërbimeve minimale.
52. Lista e shërbimeve, treguesit e performancës (output), dhe standardet minimale të shërbimeve publike, duhet tu bëhet e njohur njësive të vetëqeverisjes vendore në çdo rast të identifikuar të vështirësive financiare.
53. Në rast se standardet minimale nuk janë të përcaktuara, Këshilli i njësisë së vetëqeverisjes vendore duhet të përcaktojë si standarde minimale deri në 75 përqind të nivelit të shërbimit të ofruar në 2 vitet e fundit.

2.1 Problemet financiare

Përkufizimi

54. Njësia e vetëqeverisjes vendore, konsiderohet me probleme financiare kur në një muaj të caktuar të vitit buxhetor konstatohen vonesa prej më shumë se 30 ditësh në likuidimin e detyrimeve financiare ndaj palëve të treta, dhe kur detyrimet e konstatuara dhe të papaguara përbëjnë 15 përqind të shpenzimeve vjetore të miratuara.
55. Nëse në muajin pasues, totali në vlerë i detyrimeve financiare të konstatuara dhe të papaguara tejkalon nivelin prej 20 përqind të shpenzimeve vjetore të miratuara, Kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore njofton Këshillin e njësisë për arsyet e situatës së krijuar duke identifikuar faktorët që kanë shkaktuar nivelin e lartë të detyrimeve dhe propozon masat përkatëse për daljen nga situata e problemeve financiare.

Roli dhe përgjegjësitë

56. Njësia përgjegjëse për financën/buxhetin, duhet të përgatisë një informacion të detajuar lidhur me detyrimet e papaguara të njësisë së vetëqeverisjes vendore duke përfshirë edhe njësitet e veta shpenzuese, në rastin kur NJVQV-ja konstatohet me probleme financiare.
57. Kryetari i njësisë, mund të përcaktojë një punonjës të njësisë së vetëqeverisjes vendore, i cili do të jetë përgjegjës për zhvillimin e një plani për shlyerjen e detyrimeve të prapambetura dhe do të koordinojë zhvillimin dhe zbatimin e masave të ndërmarra.
58. Gjatë periudhës së shlyerjes së detyrimeve financiare, Kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore do të koordinojë zhvillimin dhe zbatimin e masave të ndërmarra, duke dërguar edhe informacion periodik këshillit të NJVQV-së.

59. Si pjesë e raportit të masave që do të ndërmerren për daljen nga gjendja e njësisë me probleme financiare, duhet të përgatitet edhe një plan implementimi dhe zbatimi i cili i dërgohet edhe Këshillit të njësisë së vetëqeverisjes vendore.
60. Hartimi dhe zbatimi i masave të ndërmarra për shlyerjen e detyrimeve financiare duhet të përshtatet dhe rregullohet me ciklin e përgatitjes dhe planifikimit buxhetor afatmesëm në nivel vendor.
61. Masat e njësisë për rritjen e të ardhurave, shkurtimeve në shpenzime duhet të hartohen me një afat kohor mujor dhe me persona përgjegjës. Këshilli i njësisë së vetëqeverisjes vendore, do të jetë në gjendje të kontrollojë dhe monitorojë instrumentet e propozuara të menaxhimit të problemeve financiare vendore.
62. Kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore duhet ti propozojë këshillit ndryshim të planit të masave, në rast se plani i miratuar nuk është duke u realizuar sipas parashkimit.
63. Në rast se është e domosdoshme që për të dalë nga gjendja e problemeve financiare duhet të rishikohet buxheti i miratuar, Kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore ia propozon Këshillit. Këshilli i NJVQV-së, pasi shqyrton kërkesën e Kryetarit, miraton ose jo kërkesën për rishikimin e buxhetit.
64. Nëpunësi zbatues, i dërgon Kryetarit të NJVQV-së, raporte periodike monitorimi nëpërmjet të cilave siguron se pagesat kryhen sipas prioriteteve të vendosura në planin e masave për daljen e njësisë nga gjendja e problemeve financiare.
65. Në rast se nga rakordimi me degën përkatëse të thesarit, konstatohet se detyrimet financiare të njësisë së vetëqeverisjes vendore në gjendjen e problemeve financiare të përshkruar në këtë pjesë, janë rritur aq sa NJVQV-ja plotëson kushtet për kalimin në fazën e vështirësive financiare, atëherë Kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore, duhet të njoftojë Këshillin e njësisë për situatën në të cilën ndodhet njësia duke i paraqitur raportin e evidentimit të situatës financiare.

Masat që do të ndërmerren

66. Masat e rikuperimit të problemeve financiare do të identifikohen në kuadër të buxhetit vjetor të miratuar, buxhetit të rishikuar dhe programit buxhetor afatmesëm.
67. Huatë e vonuara dhe faturat e papaguara duhet të grupohen sipas:
 - a. madhësisë,
 - b. kohës (vonesës),
 - c. riskut dhe llojit të kreditorit /furnitorit (publike, kompani, individ).
68. Radha e pagesave për secilën kategori të kreditorëve për detyrimet e papaguara do të ndjek parimin e kohës së krijimit të detyrimit financiar (FIFO). Pagesat do të fillojnë nga detyrimet më të vjetra tek ato më të reja, sipas datave të dorëzimit, vlerësimit dhe aprovimit nga njësia e vetëqeverisjes vendore, të dokumentacionit që vërteton kryerjen e punimeve / shërbimeve / dorëzimin e mallrave. Radha e pagesës do të ndryshojë vetëm nëse ka parregullsi në dokumentacion që kërkon verifikime të mëtejshme.
69. Procedurat e ndjekura nga njësia e vetëqeverisjes vendore për shlyerjen e detyrimeve duhet të jenë transparente, të besueshme, dhe të drejta.

70. Një nga mundësitë për pagesën e detyrimeve financiare të krijuara është rritja e të ardhurave vendore nëpërmjet përmirësimit të mbledhjes së taksave dhe përdorimi i fondit rezervë/fondit të kontigjencës në dispozicion për uljen e detyrimeve të prapambetura.
71. Kufizimi i shpenzimeve vendore, do të krijojë mundësinë e kursimeve për shlyerjen e detyrimeve në një periudhë afatmesme dhe afatgjatë.
72. Përdorimi i aseteve vendore sipas strategjisë vendor të menaxhimit të pronës.
73. Në vitin ushtrimor dhe në vitet në vazhdim përpara se të fillojë procesi i prokurimit, duhet të sigurohet financimi i mjaftueshëm bazuar në disponueshmërinë e fondeve buxhetore për të gjitha detyrimet e marra përsipër nga njësia e vetëqeverisjes vendore.
74. Për zbatimin e planit të masave për daljen nga situata e problemeve financiare, njësia e vetëqeverisjes vendore mund të negociojë me kreditorët dhe furnizuesit të cilëve u është vonuar shlyerja e detyrimeve më shumë se 60 ditë për të riorganizuar detyrimet.
75. Në këtë periudhë nuk mund të shtohen detyrime të reja deri në momentin kur njësia e vetëqeverisjes vendore të arrijë limitin minimal të detyrimeve të konstatuara dhe të papaguara sipas kushtit në të cilën njësia e vetëqeverisjes vendore ndodhet në situatën e problemeve financiare.
76. Në çdo rast të veprimeve që do të ndërmerren duhet të sigurohet se njësia e vetëqeverisjes vendore është ende në gjendje të sigurojë nivelin minimal të shërbimeve publike vendore të përcaktuara në aneksin 3, dhe pikën 50, 51, 52 dhe 53 të këtij udhëzimi.

Raportimi mbi gjendjen e problemeve financiare (monitorimi dhe evidencat)

77. Zbatimi i planit të masave për menaxhimin e problemeve financiare vendore i raportohet këshillit çdo muaj. Me këto raporte, këshilli duhet të miratojë veprimet e propozuara, të cilat janë nën diskrecionin e tij (p.sh. rritja e nivelit të të ardhurave, rishikimi i buxhetit, shitja/përdorimi i aseteve etj)
78. Afati për zbatimin e planit të masave për daljen nga gjendja e problemeve financiare të njësisë së vetëqeverisjes vendore është deri në 12 muaj nga momenti i konstatimit të situatës.
79. Procedurat e menaxhimit të problemeve financiare duhet të ndërpriten kur gjendja e detyrimeve të papaguara bie nën nivelin minimal të kërkuar nga ligji.
80. Raporti i fundit për Këshillin e NJVQV-së, mbi zbatimin e planit të masave duhet të përfshijë të dhënat financiare të cilat vërtetojnë rikthimin në gjendjen normale financiare të njësisë.

Tabela 3: Procedurat për menaxhimin e problemeve financiare

Nr.	Veprimet, hapat	Personi përgjegjës/organi	Afati
1.	Identifikimi i problemeve financiare	Kryetari i NJVQV-së, MFE	Në çdo kohë
2.	Procesi i shlyerjes së detyrimeve	Kryetari i NJVQV-së	Menjëherë
3.	Analiza mbi situatën e problemeve financiare dhe propozimet e Këshillit të NJVQV-së;	Kryetari i NJVQV-së	20 ditë pas identifikimit
4.	Vendimi i Këshillit të NJVQV-së	Këshilli i NJVQV-së	15 ditë pas njoftimit nga Kryetari i NJVQV-së

5.	Zbatimi i planit të masave	Kryetari i NJVQV-së	Vazhdimësi
6.	Raportim mbi zbatimin e planit të masave	Këshilli i NJVQV-së	Mujor
7.	Dalja nga situatë e problemeve financiare	Këshill i NJVQV-së	Brenda 12 muajve
8.	Kalimi në fazën e dytë (vështirësia financiare)	Këshilli i NJVQV-së / MFE	Pas 12 muajsh

4.2 Vështirësitë financiare

Përkufizimi i vështirësive

81. Njësia e vetëqeverisjes vendore konsiderohet në vështirësi financiare kur vonesat në likuidimin e detyrimeve financiare ndaj palëve të treta konstatohen edhe në muajin pasues dhe vlera e stokut të detyrimeve të papaguara ndaj palëve të treta rritet progresivisht mbi nivelin prej 25 për qind të shpenzimeve vjetore të miratuara.

Roli dhe përgjegjësitë

82. Nëpunësi zbatues i njësisë së vetëqeverisjes vendore, mbështetur mbi të dhënat financiare mujore të evidentuara duhet të bëjë një analizë mbi gjendjen financiare sipas treguesve të fazës së vështirësive financiare ku ndodhet njësia.
83. Mbështetur mbi gjendjen e evidentuar nga analiza, nëpunësi zbatues i raporton Kryetarit të njësisë së vetëqeverisjes vendore situatën financiare në të cilën ndodhet njësia e vetëqeverisjes vendore.
84. Brenda 20 ditëve nga konstatimi, Kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore përgatit një plan sipas aneksit 4, për daljen nga situata e vështirësisë financiare dhe ia dërgon Këshillit të njësisë së vetëqeverisjes vendore.
85. Në këtë periudhë nuk mund të shtohen detyrime të reja derisa njësia e vetëqeverisjes vendore të arrijë kufirin minimal të detyrimit të kësaj kategorie.
86. Këshilli i njësisë së vetëqeverisjes vendore, shqyrton dhe miraton planin brenda 15 ditëve nga data e paraqitjes së tij nga kryetari.
87. Një kopje e planit të rehabilitimit të miratuar nga këshilli, i dërgohet zyrtarisht Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë e cila mund të japë rekomandime konkrete për përmirësimin e situatës së vështirësisë financiare.
88. Pas shpalljes së gjendjes së vështirësisë financiare dhe miratimit të planit të rehabilitimit, Kryetari duhet të emërojë një anëtar të personelit ose të ngrëjë një njësi në administratën e NJVQV-së, i cili/e cila do të jetë përgjegjës/e për zbatimin e planit për daljen nga gjendja e vështirësisë financiare.
89. Njësia përgjegjëse, do të kordinojë zhvillimin dhe zbatimin e planit dhe gjithashtu i raporton direkt Kryetarit të NJVQV-së. Kjo njësi në mënyrë periodike mujore duhet të hartojë raporte dhe evidencën mbi ecurinë e implementimit të planit të miratuar nga Këshilli i njësisë së vetëqeverisjes vendore.

90. Njësia përgjegjëse është e autorizuar të mbledhë informacion nga administrata e njësisë nëpërmjet procedurave zyrtare të raportimit mbi detyrimet e prapambetura. Kjo njësi ka të drejtë të kordinojë punën brenda administratës së njësisë së vetëqeverisjes vendore /njësisë shpenzuese për të zhvilluar planin e daljes nga gjendja e vështirësisë financiare.
91. Njësia përgjegjëse mund të negociojë me kreditorët për të rishikuar planin e shlyerjes së detyrimeve të prapambetura. Këto marrëveshje duhet të miratohen nga Këshilli i njësisë së vetëqeverisjes vendore.
92. Kur hartimi dhe zbatimi i planit të rehabilitimit përkon me ciklin e planifikimit të buxhetit, njësia përgjegjëse për zbatimin e këtij plani është e përfshirë në planifikimin e programit buxhetor afatmesëm dhe buxhetit vjetor si këshilltar i Kryetarit të NJVQV-së.
93. Këshilli i njësisë së vetëqeverisjes vendore, informohet për zbatimin e planit të daljes nga gjendja e vështirësisë financiare çdo muaj nga Kyetari i NJVQV-së.
94. Ministria e Financave dhe Ekonomisë, pas shpalljes së gjendjes së vështirësisë financiare nga njësia e vetëqeverisjes vendore, në mënyrë periodike sipas të dhënave të raportuara por edhe të identifikuara nga Sistemi Informatik Financiar i Qeverisë monitoron ecurinë e zbatimit të planit të daljes nga gjendja e vështirësisë financiare dhe ecurinë financiare të NJVQV-së.
95. Në rast se nga rakordimi me degën e thesarit, konstatohet që detyrimet financiare të njësisë së vetëqeverisjes edhe pse nën regjimin e gjendjes së vështirësisë financiare të përshkruar në këtë kapitull janë rritur duke plotësuar kushtet për kalimin në fazën e vështirësive serioze, atëherë Kryetari së bashku me raportin e evidentimit duhet të njoftojë Këshillin e njësisë së vetëqeverisjes vendore.
96. Procesi i menaxhimit të NJVQV-ve në vështirësi financiare fillon kur Kryetari i NJVQV-së dorëzon planin e daljes nga gjendja e vështirësisë financiare në Këshillin e njësisë së vetëqeverisjes vendore.
97. Pas miratimit të planit, Kryetari i NJVQV-së informon Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë për planin e masave që do të ndërmerren për zgjidhjen e situatës së vështirësisë financiare dhe kushtet e reja të detyrimeve të prapambetura.
98. Nëse Këshilli nuk është në gjendje të miratojë planin brenda kësaj periudhe kohore, Kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore njofton Ministrin e Financave dhe Ekonomisë dhe kjo e fundit njofton këshillin e Ministrave.
99. Raportet e periodike mbi zbatimin e planit duhet ti dorëzohen Këshillit të NJVQV-së çdo muaj dhe të sigurohet transparenca e procesit të shlyerjes së detyrimeve të prapambetura.
100. Bazuar në këto raporte, këshilli duhet të miratojë veprimet e propozuara, të cilat janë nën diskrecionin e tij (p.sh. rishikimi i të ardhurave të NJVQV-së, rishikimi i shpenzimeve të planifikuara, të ardhura nga shitja/përdorimi i aseteve).

Plani dhe masat që do të ndërmerren

101. Plani financiar për rehabilitimin duhet të zhvillohet brenda kuadrit të përcaktuar nga plani i buxhetit vjetor dhe programi buxhetor afatmesëm i miratuar, duke marrë në konsideratë trendet në dy vitet e fundit të periudhës së parashikuar të buxhetimit.
102. Për hartimin e planit financiar të rehabilitimit, masat që do ndërmerren duhet të synojnë:

- (i) rritjen e të ardhurave vendore dhe përdorimin e fondit rezervë/kontigjencë;
 - (ii) rishikimin e shpenzimeve buxhetore dhe;
 - (iii) përdorimin e të ardhura nga shitja/përdorimi i aseteve.
103. Njësitë në vështirësi financiare duhet të vendosin nivelin e këyre taksave si minimum i një norme mesatare të njësive të vetëqeverisjes vendore me madhësi të ngjashme.
104. Niveli i përdorimit të limitit të fondit Rezervë dhe Kontigjencës trajtohet sipas rastit nga Këshilli i Njesisë së Vetëqeverisjes Vendore. Në rast se situata e vështirësisë financiare konstatohet në fund të periudhës buxhetore atëherë përdorimi mund të jetë i plotë, në rastin kur situata konstatohet gjatë vitit atëherë duhet të realizohet një vlerësim për ngjarjet që mund të paraqiten. Është këshilli i NJVQV-së ai që vendos se në cilën masë do të përdoret fondi rezervë dhe i kontigjencës.
105. Një mënyrë tjetër për shtimin e të ardhurave është kredia afatshkurtër, e cila mund të përdoret gjithashtu për rifinancimin e detyrimeve të prapambetura më urgjente.
106. Shkurtimeve e shpenzimeve do të ndikojnë në performancën e shërbimeve të pushtetit vendor. Pavarësisht këtyre veprimeve të propozuara, NJVQV-të duhet të jenë në gjendje të garantojnë aksesin në shërbimet themelore të përcaktuara me ligj dhe t'i sigurojnë ato në nivelin minimal për të gjithë qytetarët. Këto standarde minimale janë përcaktuar në aneksin 3, si dhe pikën 50, 51, 52 dhe 53 të këtij udhëzimi.
107. Plani i rehabilitimit financiar i përgatitur nga Kryetari i NJVQV-së, për këshillin duhet të propozojë një plan specifik zbatimi. Masat për rritjen e të ardhurave, shkurtimeve e shpenzimeve dhe mundësia potenciale e aseteve në dispozicion duhet të ndiqen periodikisht nga personat përgjegjës me qëllim që këshilli të jetë në gjendje të kontrollojë dhe monitorojë instrumentet e propozuara për menaxhimin e situatës së vështirësive financiare të NJVQV-së.
108. Plani i miratuar i rehabilitimit duhet të dërgohet në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë. Ministria e Financave dhe Ekonomisë mund të bëjë komente dhe të formulojë rekomandime të mëtejshme se si të menaxhohet situata e vështirësive financiare.
109. Njësitë e vetëqeverisjes vendore, duhet të përgjigjen këtyre propozimeve ose duke i diskutuar ato me Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë ose duke përfshirë rekomandimet në planin e rishikuar.
110. NJVQV-të, mund të vendosin mbi hapat dhe kushtet për zgjidhjen e rasteve nëpërmjet negociatave brenda të gjitha grupeve të kreditorëve.
111. Procedurat për negociatat me kreditorët apo furnizuesit për veprimet e mundshme që mund të ndërmerren për zbatimin e planit, duhet të miratohen nga Këshilli i njësisë së vetëqeverisjes vendore.
112. Për sa përcaktohet në pikën e mësipërme, Kryetari në emër të njësisë së vetëqeverisjes vendore, duhet të ftojë të gjithë kreditorët për të negociuar mbi detyrimet e prapambetura.
113. Në rastin e një numri të madh të kreditorëve me pretendime relativisht të vogla, një përfaqësues i përzgjedhur i tyre mund të negociojë për grupin më të madh. Do të marrin pjesë në negociatë vetëm ata kreditor që ju është vonuar pagesa më shumë se 60 ditë kalendarike (30 ditë për procedurat e aprovimit në njësinë shpenzuese dhe 30 ditë për procedurat e miratimit e procesimit të pagesës në degën e thesarit)..

114. Qëllimi i këtyre negociatave është nga njëra anë shpërndarja e pagesave të kësteve midis kreditorëve sipas një plani të rishikuar në përputhje me mundësitë financiare të disponueshme nga njësia e vetëqeverisjes vendore, dhe nga ana tjetër për të siguruar ofrimin e shërbimeve bazë për qytetarët.
115. Menaxheri i borxhit që udhëheq këto negociata duhet të bjerë dakord me shkrim me të gjitha palët brenda afatit të caktuar. Marrëveshjet do të miratohen nga Këshilli i njësisë së vetëqeverisjes vendore.

Raportimi mbi gjendjen e vështirësisë financiare

116. Raporti i fundit për Këshillin e njësisë së vetëqeverisjes vendore mbi zbatimin e planit të masave duhet të përfshijë të dhënat financiare të cilat vërtetojnë rikthimin në gjendjen normale financiare të njësisë.
117. Afati për zbatimin e planit të masave për daljen nga gjendja e vështirësive financiare të njësisë së vetëqeverisjes vendore është deri në 12 muaj nga data e konstatimit të situatës.
118. Nëse NJVQV-ja nuk është në gjendje të arrijë këtë nivel minimal të detyrimeve të prapambetura brenda 12 muajve, atëherë ndiqen (kalohet) automatikisht në procedurat për vështirësitë serioze financiare.

Dalja nga gjendja e vështirësisë financiare

119. Procedurat e vështirësisë financiare duhet të ndërpriten kur gjendja e detyrimeve të prapambetura bie nën nivelin e treguesit financiar të kërkuar nga ligji për financat e vetëqeverisjes vendore, për vështirësitë financiare.

Tabela 4. Procedurat për trajtimin e vështirësive financiare

Nr	Veprimet, hapat	Personi përgjegjës/organi	Afatet
1	Inicimi i procesit për shlyerjen e borxheve	Kryetari i NJVQV-së, MFE	Në çdo kohë
2	Përgatitja e planit të rehabilitimit financiar (dërgon në Këshill), emërimi i njësisë përgjegjëse	Kryetari i NJVQV-së	20 ditë pas identifikimit të vështirësisë financiare
3	Vendimi i Këshillit të Njesisë së Vetëqeverisjes Vendore (për miratimin e planit), Informimi i MFE-së	Këshilli i NJVQV-së	15 ditë, pas paraqitjes së planit
4	Komentet dhe Rekomandimet e MFE-së	MFE	Brenda 10 ditëve nga miratimi i planit
5	Rishikimi i planit të rehabilitimit financiar	Këshilli i NJVQV-së	Brenda 5 ditëve të komenteve të MFE-së
6	Procesi i implementimit	Kryetari i NJVQV-së/ menaxheri i borxhit	Në vazhdim
7	Raportimi mbi zbatimin e planit	Këshilli i NJVQV-së	Mujore
8	Ndërprerja (detyrimet e prapambetura nën limitin e përcaktuar në ligjin për financat e vetëqeverisjes vendore)	Këshilli i NJVQV-së	Brenda 12 muajve
9	Ndërprerja duke shkuar në kategorinë 3 (vështirësi serioze financiare)	Këshilli i NJVQV-së/MFE	Pas 12 muajve

4.3 Vështirësitë serioze financiare

Përkufizimi

120. Njësia e vetëqeverisjes vendore konsiderohet në vështirësi serioze financiare kur borxhet afatgjata dhe detyrimet e papaguara ndaj palëve të treta përbëjnë mbi 80 përqind të shpenzimeve buxhetore vjetore të miratuara.

Roli dhe përgjegjësitë

121. Kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore në rolin e nëpunësit autorizues, me konstatimin e situatës së vështirësisë serioze financiare, njofton menjëherë Këshillin e njësisë dhe Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë.
122. Ministria e Financave dhe Ekonomisë, me marrjen e njoftimit nga Kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore njofton menjëherë Këshillin e Ministrave, ose kur e konstaton vetë njofton menjëherë Kryetarin e njësisë së vetëqeverisjes vendore dhe Këshillin e Ministrave.
123. Këshilli i Ministrave, me marrjen e njoftimit dhe masave të propozuara për menaxhimin e situatës së vështirësisë serioze financiare nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë, vendos të:
- a) Japë mbështetje financiare në formën e ndihmës apo huas, duke përcaktuar edhe planin për daljen e njësisë së vetëqeverisjes vendore nga situata e vështirësisë serioze financiare, si dhe planin e kthimit të shumës së dhënë;
 - b) Mandatojë Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë për të negociuar ristrukturimin e borxheve dhe të detyrimeve të papaguara;
 - c) Shpallë njësinë e vetëqeverisjes vendore në mbikëqyrje financiare dhe të autorizojë Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë si mbikëqyrës financiar të saj, duke respektuar rigorozisht këto kushte:
 - i) njësia e vetëqeverisjes vendore nuk mund të marrë asnjë vendim që mund të çojë në shtimin e detyrimeve të saj financiare;
 - j) njësia e vetëqeverisjes vendore nuk mund të vendosë shërbime të reja publike, të themelohet sipërmarrje publike apo çdo institucion tjetër;
 - k) njësia e vetëqeverisjes vendore nuk mund të shlyejë asnjë detyrim financiar, të krijuar para shpalljes së rastit të vështirësisë financiare, përveç detyrimeve të përcaktuara shprehimisht në planin e rehabilitimit financiar.
124. Ministria e Financave dhe Ekonomisë, informon njësinë e vetëqeverisjes vendore në rast se është parashikuar ndihmë financiare nga qeveria qendrore për daljen nga gjendja e vështirësisë serioze financiare.
125. Këshilli i njësisë, miraton kërkesën e njësisë së vetëqeverisjes vendore për ndihmë financiare nga qeveria qendrore.

126. Këshilli i njësisë, miraton marrëveshjet për mënyrën e shlyerjes së detyrimeve financiare midis njësisë së vetëqeverisjes vendore dhe kreditorëve, pas përfundimit të procesit të negociimit të udhëhequr prej mbikqyrësit financiar dhe përfaqësuesve të pushtetit vendor.
127. Kryetari i njësisë, në përputhje me Vendimin e Këshillit të Ministrave përgatit planin e rehabilitimit financiar, me asistencën e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, dhe e paraqet për miratim në Këshillin e NJVQV-së.
128. Në rastin kur njësia e vetëqeverisjes vendore nuk e dorëzon këtë plan brenda 30 ditëve nga shpallja e njësisë në mbikqyrje financiare, Ministria e Financave dhe Ekonomisë përgatit planin e rehabilitimit financiar.
129. Këshilli i njësisë së vetëqeverisjes vendore, brenda 30 ditëve nga shpallja e njësisë në mbikqyrje financiare, miraton planin e rehabilitimit financiar, të cilin e dërgon për miratim në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë.
130. Ministria e Financave dhe Ekonomisë, mund të autorizojë mbikqyrësin financiar për të kufizuar kompetencat vendimmarrëse të njësive të vetëqeverisjes vendore në vështirësi serioze financiare.
131. Mbikqyrësi financiar i përcaktuar nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë, ka të drejtë të:
- ndihmojë njësinë e vetëqeverisjes vendore në zhvillimin e planit të rehabilitimit financiar dhe të mbikëqyrë zbatimin e këtij plani;
 - menaxhojë administratën e njësisë së vetëqeverisjes vendore në lidhje me veprimet e përcaktuara në planin e rehabilitimit financiar;
 - mbledhë informacion nga njësia e vetëqeverisjes vendore për detyrimet e papaguara ndaj të tretëve;
 - japë urdhra brenda administratës vendore, njësive të varësisë ose entiteteve të jashtme publike për zbatimin e planit të rehabilitimit financiar;
 - kryesojë negociatat me kreditorët dhe furnitorët për ristrukturimin e borxhit dhe riorganizimin e detyrimeve të papaguara ndaj të tretëve, me pjesëmarrje edhe të përfaqësuesve të pushtetit vendor;
 - përfshihet në përgatitjen e buxhetit, kur hartimi dhe zbatimi i planit të rehabilitimit financiar përkon me ciklin e planifikimit të buxhetit;
 - punojë si ndërmjetës në njësinë e vetëqeverisjes vendore në aplikimin për ndihmë financiare;
 - shqyrtojë raportin mbi zbatimin e planit të rehabilitimit financiar përpara se të dorëzohet në Këshillin e NJVQV-së dhe në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë.
132. Me propozimin e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, Këshilli i Ministrave shpall se njësia e vetëqeverisjes vendore pushon së qeni subjekt i masave të vendosura, në rast se:
- nuk rezulton me detyrime të papaguara ndaj të tretëve për dy vite të njëpasnjëshme;
 - njësia e vetëqeverisjes vendore bën kërkesë për çlirimin nga këto masa dhe Ministria e Financave dhe Ekonomisë vlerëson se njësia e vetëqeverisjes vendore ka ndërmarrë masa, përmes së cilave mund të përmirësohet gjendja financiare dhe të eliminohen kushtet që kanë shkaktuar rastin e vështirësisë serioze financiare.

Plani dhe masat që do të ndërmerren

Analizimi i situatës

133. Nëpunësi zbatues i njësisë së vetëqeverisjes vendore me vështirësi serioze financiare, duhet të analizojë faktorët të cilët kanë krijuar detyrimet e prapambetura dhe borxhin afatgjatë, ndër të cilët mund të jenë: mosmbledhja e të ardhurave vendore, mungesa e likuiditetit, shpenzime nga faktorë të tjerë të jashtëm, investime të domosdoshme për ofrimin e shërbimeve publike minimale etj.
134. Kryetari i njësisë përgatit një raport lidhur me faktorët që kanë ndikuar në gjendjen e vështirësisë serioze financiare, i cili miratohet nga Këshilli i NJVQV-së me një mbledhje të hapur dhe dorëzohet në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë.
135. Kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore, pas analizës së zhvilluar lidhur me shkaqet për pagesat e vonuara dhe situatën e borxhit afatgjatë, me asistencë të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë përgatit planin e rehabilitimit financiar. Veprimet që do ndërmerren për menaxhimin e situatës së vështirësisë serioze financiare do të jenë në drejtim të rritjes së të ardhurave nga burimet e veta, përdorimin e fondit rezervë dhe të kontigjencës, rishikimin e shpenzimeve buxhetore, shitjen/përdorimin e asetëve publike, ristrukturimin e borxhit dhe negociatat me kreditorët për shlyerjen e pagesave më urgjente.

Plani i rehabilitimit financiar

136. Plani i rehabilitimit financiar nëpërmjet veprimeve për rehabilitimin financiar duhet të synojë katër alternativa bazë të cilat duhet të përqendrohen në:
 - (i) rritjen e të ardhurave nga burimet e veta,
 - (ii) përdorimin e fondit rezervë/kontigjencës,
 - (iii) rishikimin e shpenzimeve buxhetore,
 - (iv) shitjen ose përdorimin e asetëve publike për rritjen e të ardhurave.
137. Negocimi me kreditorët apo furnitorët për ristrukturimin e pagesave është pjesë e planit të rehabilitimit financiar.
138. Për hartimin e planit të rehabilitimit, detyrimet e papaguara ndaj të tretëve duhet të klasifikohen sipas llojeve dhe madhësisë së këtyre detyrimeve. Vlera e borxhit dhe detyrimeve do të pasqyrohet në planin e rehabilitimit financiar sipas kriterëve për klasifikimin e tyre në rubrikën për klasifikimin e borxhit dhe detyrimeve.
139. Hartimi dhe zbatimi i planit të rehabilitimit financiar për shlyerjen e detyrimeve financiare duhet të rregullohet dhe harmonizohet me ciklin e përgatitjes dhe planifikimit të buxhetit vendor.

Klasifikimi i borxhit dhe detyrimeve financiare në planin e rehabilitimit financiar

140. Borxhi dhe detyrimet e prapambetura do të klasifikohen sipas llojit, karakteristikave dhe madhësisë. Kreditë, obligacionet dhe garancitë vendore të pretenduara do të ndahen nga detyrimet e tjera financiare. Në detyrimet e tjera financiare, faturat e papaguara ndaj të tretëve të cilat përbëjnë pjesën më të madhe të detyrimeve do të grupohen sipas madhësisë, kohës (vonesës) dhe llojit të furnitorit (kompani apo privat).
141. Për hartimin e masave më të përshtatshme dhe strategjinë e bisedimeve me kreditorët detyrimet e papaguara ndaj të tretëve mund të grupohen sipas prioriteve.
- Detyrimet ndaj pushtetit qendror (p.sh. taksat, penalitetet, tj.), pagat e punonjësve, kostot operative të fuqisë punëtore kanë përparësi ndaj detyrimeve të tjera të papaguara.
 - Evidentimi i burimit të borxhit dhe detyrimeve të papaguara ndaj të tretëve është i domosdoshëm, pasi disa prej këtyre detyrimeve mund të jenë jashtë kontrollit të pushtetit vendor, kështu që ka hapësirë të kufizuar për negociata (p.sh. fondet e kushtëzuara të vonuara).
 - Për të përcaktuar se cilat detyrime do të kenë përparësi për t'u shlyer duhen mbajtur parasysh edhe risqet e borxheve si: norma e interesit, luhatshmëria e kursit të këmbimit, të ardhurat e lëna peng, etj.
 - Afati i maturimit të borxhit është një tregues tjetër për të vendosur si prioritet shlyerjen e borxhit afatshkurtër kundrejt atij afatgjatë.
 - Borxhi afatshkurtër mbart një kosto më të lartë se borxhi afatgjatë, ndaj detyrimi për shlyerjen e tij përbën prioritet për njësinë e vetëqeverisjes vendore.
 - Madhësia dhe forma e kolateralit mund të ndikojë gjithashtu në politikat e pagesave, p.sh. pagesat e detyrimeve mund të negociohen nëpërmjet bllokimit të pasurive të paluajtshme (aseteve publike) si pasojë e mungesës së likuidimit me para (cash) nga ana e njësisë së vetëqeverisjes vendore. Pala kreditore mund të vendosë kolateralin në shitje për arkëtimin e të ardhurave.
142. Identifikimi i burimit të borxhit dhe detyrimeve të papaguara ndaj palëve të treta do të jetë pjesë e planit të rehabilitimit financiar.

Zbatimi i planit të rehabilitimit financiar

143. Plani i rehabilitimit financiar mund të ndikojë në rishikimin e kuadrit fiskal duke propozuar ristrukturim të borxhit dhe detyrimeve për daljen nga gjendja e vështirësisë serioze financiare.
144. Për menxhin e situatës së vështirësisë serioze financiare, njësia e vetëqeverisjes vendore mund të ndërmarrë këto veprime për rehabilitim financiar:
- a) Rritja e të ardhurave nga burimet e veta. Brenda afatit kohor të propozuar në planin e rehabilitimit, të ardhurat korrente mund të rriten duke rritur normën tatimore, duke zgjeruar bazën tatimore dhe duke përmirësuar mbledhjen e taksave nëpërmjet një administrimi më të mirë.
 - b) Qiratë, tarifatat dhe të ardhurat e tjera jo-tatimore mund të kontribuojnë gjithashtu në tepricën operative brenda periudhës së planifikimit. Në rastet kur njësitë e vetëqeverisjes vendore janë të autorizuara të vendosin për normat e taksave, njësia në vështirësi serioze financiare

do vendosë këto taksa të paktën sa norma mesatare e taksës së njësisë së vetëqeverisjes vendore me madhësi të ngjashme me të.

- c) Me miratim nga Këshilli, njësia e vetëqeverisjes vendore mund të përdorë fondin rezervë ose të kontigjencës të miratuar në buxhetin vjetor. Vlera (shuma) e përdorimit të këtyre fondeve do të përcaktohet në varësi të periudhës në të cilën njësia e vetëqeverisjes vendore shpallet në vështirësi serioze financiare. Nëse njësia shpallet në vështirësi serioze financiare në muajin dhjetor të vitit buxhetor, Këshilli i njësisë mund të miratojë përdorimin e të gjithë fondit rezervë dhe të kontigjencës për zgjidhjen e situatës. Në rastin kur situata konstatohet gjatë vitit atëherë duhet të realizohet një vlerësim për ngjarjet që mund të paraqiten për periudhën e ngelur.
- d) Riorganizimi për pagesat në kohë të detyrimeve mund të krijojë fonde për pagesën e interesit ose faturat më urgjente nga furnitorët.
- e) Njësitë e vetëqeverisjes vendore, mund të aplikojnë për kredi afatshkurtër e cila mund të përdoret për financimin e faturave më urgjente të papaguara ndaj të tretëve ose shlyerjen e borxhit me kushte më pak të favorshme.
- f) Sipas kuadrit ligjor në fuqi për pasuritë e paluajtshme të njësive të vetëqeverisjes vendore, vetëm pasuritë jopublike me status juridik të pronës private mund të përdoren si kolateral. Për këtë grup të pasurive të paluajtshme, shitja e aseteve duhet të bëhet në përputhje me strategjinë e menaxhimit të pronës publike. Miratimi i këshillit të njësisë është i nevojshëm për klasifikimin e kolateralit si pasuri që mund të shitet sipas strategjisë së miratuar.
- g) Me propozimin e mbikëqyrësit financiar, Këshilli propozon planin e veprimeve të cilat janë nën diskrecionin e tij (p.sh rishikimi i të ardhurave, rishikimi i shpenzimeve, shitja e pasurive etj).
- h) Njësitë e vetëqeverisjes vendore dhe kreditorët mund të lidhin marrëveshje nëpërmjet procesit të negocimit të udhëhequr nga mbikëqyrësi financiar dhe përfaqësues të pushtetit vendor, për shpërndarjen e faturave të papaguara, kësteve të ristrukturuara dhe aseteve të ndara të disponueshme. Në procesin e negociatave do të marrin pjesë vetëm furnitorët pagesat ndaj të cilëve janë vonuar më shumë se 60 ditë kalendarike (30 ditë për procedurat e aprovimit në njësinë shpenzuese dhe 30 ditë për procedurat e miratimit e procesimit të pagesës në degën e thesarit)..

Raportimi mbi gjendjen e vështirësisë serioze financiare

- 145. Zbatimi i planit të rehabilitimit financiar është i detyrueshëm për njësinë e vetëqeverisjes vendore e cila dorëzon të paktën një herë në 30 ditë, ose sa herë që kërkohet nga Këshilli i njësisë ose Ministria e Financave dhe Ekonomisë, raporte të hollësishme për realizimin e masave, sipas këtij plani.
- 146. Raportet e rregullta për zbatimin e planit të rehabilitimit financiar duhet t'i dorëzohen Këshillit të NJVQV-së.
- 147. Vendimet e Këshillit të njësisë së vetëqeverisjes vendore dhe Vendimet e Këshillit të Ministrave lidhur me menaxhimin e vështirësisë serioze financiare, dhe plani i rehabilitimit financiar publikohen në faqen zyrtare të internetit të njësisë së vetëqeverisjes vendore çdo katër muaj.

Dalja nga gjendja e vështirësisë serioze financiare

148. Plani i rehabilitimit financiar dhe koha e mundshme për rikuperimin financiar të njësisë së vetëqeverisjes vendore me vështirësi serioze financiare është 2 vjet. Në këtë periudhë nëpërmjet planit të rehabilitimit dhe dokumenteve të tjerë, njësia e vetëqeverisjes vendore me vështirësi serioze financiare mund të ndërmarrë iniciativën për të bërë refoma strukturore.
149. Procedura e ndjekur në situatën e vështirësisë serioze financiare ndërpritet me kërkesë të njësisë së vetëqeverisjes vendore në mbikëqyrje financiare. Ministria e Financave dhe Ekonomisë vlerëson nëse njësia e vetëqeverisjes vendore ka marrë masat e duhura për përmirësimin e gjendjes së saj financiare dhe eliminimin e kushteve që kanë shkaktuar rastin e vështirësisë serioze financiare.
150. Me propozimin e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, Këshilli i Ministrave shpall se njësia e vetëqeverisjes vendore pushon së ekzistuari subjekt i masave, sipas nenit 57, të ligjit nr. 68, datë 27.04.2018, “Për financat e vetëqeverisjes vendore”, në rast se:
- nuk rezulton me detyrime të papaguara ndaj të tretëve për dy vite të njëpasnjëshme;
 - bën kërkesë për çlirim nga këto masa, dhe Ministria e Financave dhe Ekonomisë vlerëson se njësia e vetëqeverisjes vendore ka ndërmarrë masat e nevojshme për daljen nga situata e vështirësisë financiare.
151. Nëse njësia e vetëqeverisjes vendore ndodhet në mbikëqyrje financiare për më shumë se dy vite, atëherë njësia do të shpallet automatikisht në gjendjen e paaftësisë paguese dhe procedurat për menaxhimin e gjendjes së paaftësisë paguese duhet të fillojnë detyrimisht dhe menjëherë.

Tabela 5. Procedurat për trajtimin e vështirësisë serioze financiare (përmbledhje)

Nr	Hapat	Personi/Institucioni përgjegjës	Afati
1	Fillimi i procesit të zgjidhjes së situatës së vështirësisë financiare	MFE, Kryetari I NJVQV-së	Në çdo kohë
2	Vendosja në mbikëqyrje financiare e NJVQV-së	Këshilli i Ministrave	15 ditë pas marrjes së njoftimit
3	Plani i rehabilitimit financiar miratuar nga Këshilli i NJVQV-së	Këshilli i NJVQV-së	30 ditë nga shpallja e njësisë në mbikëqyrje financiare
4	Plani i rehabilitimit financiar aprovuar nga MFE	MFE	10 ditë pas miratimit nga Këshilli i NJVQV-së
5	Kërkesa e NJVQV.-së për ndihmë financiare	Këshilli NJVQV-së, MFE	Pas shpalljes së gjendjes dhe miratimit të planit
7	Zbatimi i planit të rehabilitimit financiar	Mbikëqyrësi financiar	I vazhdueshëm
8	Raportimi për zbatimin e planit MFE-së dhe Këshillit të NJVQV-së	Këshilli i NJVQV-së, MFE	Çdo 30 ditë

9	Ulja e detyrimeve të papaguara ndaj të tretëve për dy vite të njëpasnjëshme	Këshilli i NJVQV-së	Pas 2 vitesh
10	Dalja nga gjendja e vështirësisë serioze financiare	MFE	15 ditë nga marrja e kërkesës

4.4 Paaftësia paguese

Përkufizimi

152. Njësia e vetëqeverisjes vendore konsiderohet në situatën e paaftësisë paguese nëse nuk arrin të zbatojë planin e rehabilitimit financiar dhe/ose nëse raporti i borxheve afatgjata dhe detyrimeve të papaguara është mbi 130 përqind e shpenzimeve vjetore të miratuara.
153. Njësia e vetëqeverisjes vendore që ndodhet në këtë situatë, do të funksionojë nën administrimin e kontrolluar dhe duhet të zbatojë planin e veprimit për daljen nga gjendja e paaftësisë paguese të përcaktuar me vendimin e Këshillit të Ministrave.

Roli dhe përgjegjësitë

154. Konstatimi i rastit të paaftësisë paguese bëhet nga nëpunësi autorizues nëpërmjet: analizave, vetëvlerësimit, auditit dhe kontrollit të brendshëm, auditit të jashtëm ose nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë.
155. Në çdo rast (përveç rastit kur kjo konstatohet nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë), Kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore, me konstatimin e situatës së paaftësisë paguese, njofton menjëherë Këshillin e njësisë dhe Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë.
156. Me marrjen e njoftimit nga Kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore ose nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë mbi gjendjen e paaftësisë paguese të njësisë, Këshilli i njësisë së vetëqeverisjes vendore mblidhet në mënyrë urgjente dhe merr në shqyrtim gjendjen e krijuar duke analizuar shkaqet dhe përgjegjësitë e krijimit të kësaj situatë. Pas mbledhjes së Këshillit të NJVQV-së, hartohet një raport dhe i dërgohet Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë.
157. Ministria e Financave dhe Ekonomisë i propozon Këshillit të Ministrave, vendosjen e njësisë së vetëqeverisjes vendore me paaftësi paguese nën administrim dhe emërimin e një administratori. Këshilli i Ministrave vendos emërimin e administratorit dhe shpalljen nën administrim të NJVQV-së.
158. Kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore, bashkëpunon me administratorin dhe Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë për përgatitjen e planit të veprimit për daljen nga gjendja e paaftësisë paguese dhe afatin e zbatimit të tij.
159. Kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore, bashkëpunon me administratorin dhe Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë për përcaktimin e listës dhe të standardeve të shërbimeve publike minimale që ofron njësia e vetëqeverisjes vendore gjatë kohës që do të jetë në situatën e paaftësisë paguese.
160. Plani i veprimit për daljen nga gjendja e paaftësisë paguese i cili do të miratohet me vendim të Këshillit të Ministrave, duhet të përfshihet në programin buxhetor afatmesëm dhe automatikisht në buxhetin vjetor të njësisë së vetëqeverisjes vendore.

161. Këshilli i njësisë së vetëqeverisjes vendore, në miratimin e programit buxhetor afatmesëm (PBA-së) dhe buxhetin vjetor duhet të përfshijë detyrimisht planin e veprimit për daljen nga gjendja e paaftësisë paguese.
162. Rolit dhe përgjegjësi të kryetarit të njësisë së vetëqeverisjes vendore të përcaktuara në udhëzimin nr. 23, datë 30.07.2018, “Për procedurat standarde të përgatitjes së programit buxhetor afatmesëm të njësisë së vetëqeverisjes vendore”, i shtohet edhe përgjegjësia e përfshirjes së planit të veprimit për daljen nga gjendja e paaftësisë paguese të njësisë së vetëqeverisjes vendore në programin buxhetor afatmesëm (PBA) dhe në buxhetin vjetor.
163. Në vendimin e Këshillit të Ministrave duhet të përcaktohet që njësia e vetëqeverisjes vendore nuk mund të:
- a) marrë asnjë vendim që mund të çojë në shtimin e detyrimeve të saj financiare;
 - b) vendosë shërbime të reja publike, të themelojë sipërmarrje publike apo çdo institucion tjetër;
 - c) shlyejë asnjë detyrim financiar, përveç detyrimeve të përcaktuara shprehimisht në planin e veprimit.
164. Kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore, harton një plan masash për zbatimin e planit të veprimit të miratuar nga Këshilli i Ministrave, të cilin e dërgon në Këshillin e NJVQV-së dhe Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë për miratim për rikthimin e njësisë në situatën normale të funksionimit. Në këtë plan duhet të rikthehet ushtrimi normal i funksioneve dhe kompetencave të përcaktuara me ligjin e vetëqeverisjes vendore dhe akteve të tjera ligjore, si dhe miratimi i buxhetit për funksionimin normal të njësisë së vetëqeverisjes vendore.
165. Afati i rikuperimit financiar dhe rikthimit të njësisë së vetëqeverisjes vendore në gjendjen normale është 2 vjet. Në planin e veprimit, njësia e vetëqeverisjes vendore duhet të ndërmarrë iniciativën e bërjes së reformave strukturore me qëllim që rikuperimi financiar dhe shëndeti financiar të jetë i qëndrueshëm dhe afatgjatë.
166. Administratori përgatit raporte mbi zbatimin e planit të veprimit çdo muaj të cilat ia dërgon Këshillit të njësisë dhe Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë
167. Për daljen nga gjendja e paaftësisë paguese, Kryetari i njësisë së vetëqeverisjes vendore harton një raport për gjendjen financiare të njësisë së marrë në administrim dhe ia dërgon për miratim Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë.
168. Pas shqyrtimit të raportit, por jo më vonë se 30 ditë nga marrja e tij, Ministri i Financave dhe Ekonomisë i propozon Këshillit të Ministrave daljen nga paaftësia paguese të njësisë së vetëqeverisjes vendore dhe kthimin e saj në funksionimin normal.
169. Me propozimin e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, Këshilli i Ministrave shpall se njësia e vetëqeverisjes vendore pushon së qeni në gjendjen e paaftësisë paguese dhe kthimin në normalitet, në rast se:
- a) nuk rezulton me detyrime të papaguara ndaj të tretëve për dy vite të njëpasnjëshme;
 - b) kur vërtetohet se ajo është në gjendje të shlyej pa vonesa të gjitha detyrimet financiare ndaj të tretëve.
170. Vendimi i Këshillit të Ministrave për vendosjen e njësisë nën administrim dhe plani i veprimit për daljen nga gjendja e paaftësisë duhet të bëhen publike dhe në faqen e internetit të njësisë së vetëqeverisjes vendore.

Administratori

171. Ministria e Financave dhe Ekonomisë i propozon Këshillit të Ministrave administratorin mbështetur në kriteret e mëposhtme:
 - a) Arsimi;
 - b) Eksperienca në punë;
 - c) Njohuri të thelluara në fushën e menaxhimit të financave publike në nivel vendor.
172. Këshilli i Ministrave vendos administratorin e njësisë së vetëqeverisjes vendore, përcakton rolin, detyrat dhe kompetencat e tij, si dhe mbulimin e efekteve financiare të tij
173. Administratori i përzgjedhur duhet të deklarojë kontaktet personale, marrëdhëniet e biznesit ose ndonjë konflikt të mundshëm interesi me njësinë e vetëqeverisjes vendore.
174. Administratori është përgjegjës për udhëheqjen dhe kontrollin e të gjithë procesit të shlyerjes së borxhit.
175. Gjatë hartimit dhe zbatimit të planit të rehabilitimit financiar, administratori bashkë me Kryetarin e njësisë së vetëqeverisjes vendore ka autoritetin të marrë të gjitha vendimet (masat) lidhur me shlyerjen e borxheve.
176. Administratori udhëheq negociatat me kreditorët. Ai ka kompetenca për të vendosur mbi hapat dhe kushtet për zgjidhjen e çështjeve brenda të gjitha grupeve të kreditorëve. Për menaxhimin e situatës së paaftësisë paguese, administratori duhet të ftojë të gjithë kreditorët që të negociojnë detyrimet e papaguara. Përfaqësuesit e pushtetit vendor gjithashtu do të marrin pjesë në këto negociata.
177. Administratori do të kontrollojë të gjitha angazhimet, do të nënshkruajë urdhërpagesat, do të mbikëqyrë mbledhjen e të ardhurave të veta dhe menaxhimin e aseteve të NJVQV-së. Ai/Ajo raporton për zbatimin e planit të veprimit për daljen nga gjendja e paaftësisë paguese në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë dhe informon Këshillin e njësisë së vetëqeverisjes vendore. Administratori raporton direkt në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë.

Plani i veprimit për daljen nga gjendja e paaftësisë paguese

178. Procedurat e menaxhimit të paaftësisë paguese synojnë:
 - së pari*, të sigurojnë që të gjithë kreditorët dhe furnitorët të kompensohen për borxhet, shërbimet dhe mallra të ofruara;
 - së dyti*, të garantojnë funksionimin dhe mbarëvajtjen e njësisë së vetëqeverisjes vendore në terma afatgjatë.
179. Plani i veprimit hartohet në përputhje me Planin Strategjik për Zhvillim të njësisë së vetëqeverisjes vendore dhe programin buxhetor afatmesëm të miratuar. Ky plan duhet të synojë katër alternativa bazë të cilat duhet të përqendrohen në:
 - (i) rritjen e të ardhurave nga burimet e veta;
 - (ii) përdorimin e fondit rezervë/kontigjencës,
 - (iii) rishikimin e shpenzimeve buxhetore,
 - (iv) shitjen ose përdorimin e aseteve publike për rritjen e të ardhurave.

180. Plani i përgatitur nga administratori duhet të jetë një plan zbatimi specifik. Veprimet për rritjen e të ardhurave të veta, shkurtimet e shpenzimeve dhe mundësia potenciale e përdorimit të asetëve duhet të parashikohen me një afat kohor mujor si dhe personat përgjegjës.
181. Kriteri parësor i monitorimit dhe vlerësimit nga administratori është niveli aktual i detyrimeve të papaguara me vonesa më shumë se 60 ditë kalendarike (30 ditë për procedurat e aprovimit në njësinë shpenzuese dhe 30 ditë për procedurat e miratimit e procesimit të pagesës në degën e thesarit).
182. Në hartimin e planit të veprimit për detyrimet e prapambetura, detyrimet duhet të klasifikohen sipas llojit dhe madhësisë së tyre.
183. Negocimi me kreditorët apo furnitorët për ristrukturimin e pagesave duhet të jetë pjesë e planit të veprimit për daljen nga gjendja e paaftësisë paguese.
184. Në rastin e një numri të madh të furnitorëve me pretendime relativisht të vogla, një përfaqësues i zgjedhur i tyre mund të negociojë. Do të marrin pjesë në negociatë vetëm ata kreditor, të cilëve ju është vonuar pagesa më shumë se 60 ditë kalendarike (30 ditë për procedurat e aprovimit në njësinë shpenzuese dhe 30 ditë për procedurat e miratimit e procesimit të pagesës në degën e thesarit).
185. Qëllimi i këtyre negociatave është të alokojë pagesat, kështu e riprogramuara dhe pjesën e disponueshme të asetëve vendore për t'u shpërndarë midis kreditorëve, por në të njëjtën kohë për të siguruar edhe ofrimin e shërbimeve bazë vendore. Administratori që udhëheq këto negociata duhet të bjerë dakord me shkrim me të gjitha palët brenda afatit të caktuar. Këshilli i NJVQV-së do të informohet për këto marrëveshje të negociuara.
186. Vlerësimi i stabilitetit financiar të njërive të vetëqeverisjes vendore duhet të analizohet në përputhje me kriteret e përcaktuara në aktet ligjore dhe nënligjore. Analiza do të përqëndrohet në sasinë e fondeve në dispozicion, transfertat e rregullta, subvencionet e investimeve dhe dividendët e marrë si dhe përbërjen e shpenzimeve kapitale.

Zbatimi i planit

187. Njësia e vetëqeverisjes vendore në paaftësi paguese ka të drejtë dhe mund të marrë ndihmë financiare nga qeveria qendrore. Mbështetja financiare e qeverisë qendrore mund të jepet në formë të ndryshme si:
 - (i) transfertat specifike,
 - (ii) ndihmë,
 - (iii) kredi me kushte etj.
188. Kushtet dhe rregullat e shpërndarjes së këtyre fondeve potenciale të buxhetit qendror duhet të jenë të mundshme për t'u përfituar nga të gjitha njësitë e vetëqeverisjes vendore me borxhe.
189. Ministria e Financave dhe Ekonomisë, do të informojë njësinë e vetëqeverisjes vendore për mbështetjen e disponueshme të qeverisë qendrore. Administratori do të përgatisë programet e asistencës financiare për njësinë e vetëqeverisjes vendore.
190. Brenda afatit kohor të propozuar të rehabilitimit financiar, të ardhurat korrente mund të rriten duke rritur:
 - (i) normën tatimore vendore;

- (ii) zgjeruar bazën tatimore dhe
 - (iii) përmirësuar mbledhjen e taksave nëpërmjet një administrimi më të mirë.
191. Gjithashtu, të ardhurat nga qiratë, tarifat dhe të ardhurat e tjera jo-tatimore mund të kontribuojnë në tepricën operationale brenda një periudhe planifikuese.
 192. Në rastet kur njësitë e vetëqeverisjes vendore në gjendjen e paaftësisë paguese vendosin për rritjen e normës së taksave, atëherë këto njësi duhet të vendosin si minimum të nivelit të taksave normën mesatare të njërive të vetëqeverisjes vendore me madhësi afërsisht të ngjashme.
 193. Duke qenë se njësitë e vetëqeverisjes vendore janë të detyruara të krijojnë një fond rezervë dhe një fond kontigjence deri në 3 për qind të buxhetit të miratuar në nivel vendor, ky fond mund të përdoret për shlyerjen e borxhit me miratimin e Këshillit të NJVQV-së. Shuma e përdorimit të këtij fondi varet nga koha kur evidentohet rasti i njësisë së vetëqeverisjes vendore me paaftësi paguese (p.sh. nëse njëzia evidentohet në dhjetor, atëherë e gjithë teprica e këtij fondi në këtë vit mund të shkojë për shlyerjen e detyrimeve të prapambetura).
 194. Një mundësi tjetër është kredia afatshkurtër, e cila mund të përdoret gjithashtu për rifinancimin e detyrimeve të vonuara më emergjente ose të borxhit me kushte më pak të favorshme.
 195. Mundësia tjetër, është edhe rishikimi ose frenimi i shpenzimeve vendore, e cila do të krijojë kursime për shlyerjen e borxhit në një periudhë afatmesme dhe afatgjatë. Megjithatë, riorganizimi për pagesat në kohë të detyrimeve mund të krijojë fonde për pagesën e interesit ose faturat më urgjente nga furnitorët.
 196. Shkurtimeve të shpenzimeve do të ndikojnë në performancën e ofrimit të shërbimeve publike vendore. Përkundrejt këtyre veprimeve të propozuara, njëzia e vetëqeverisjes vendore duhet të jetë në gjendje të garantojë aksesin në shërbimet themelore publike vendore të përcaktuara me ligj dhe t'i sigurojë ato në nivelin minimal. Këto standarde minimale janë përcaktuar në Aneksin nr.3.
 197. Sipas kuadrit ligjor dhe nënligjor në fuqi për pronat e pushtetit vendor, vetëm pasuritë jopublike me status juridik të pronës private mund të përdoren si kolateral. Edhe për këtë grup të pasurive të paluajtshme vendore, shitja e aseteve duhet të bëhet në përputhje me strategjinë e menaxhimit të pronës publike vendore.
 198. Për klasifikimin e kolateralit si pasuri që mund të shitet sipas strategjisë së miratuar të menaxhimit të pronës duhet të bëhet me vendim të Këshillit të njësisë vetëqeverisjes vendore. Vlerësimi i aseteve dhe i procedurave për tjetërsim duhet të mbështeten edhe në strategjinë e menaxhimit të aseteve publike vendore.

Raportimi mbi gjendjen e paaftësisë paguese

199. Ministria e Financave dhe Ekonomisë dhe Këshilli i njësisë së vetëqeverisjes vendore informohen për zbatimin e planit të rehabilitimit financiar çdo muaj.
200. Vendimi i Këshillit të njësisë së vetëqeverisjes vendore, Vendimi i Këshillit të Ministrave për menaxhimin e situatës së paaftësisë paguese dhe plani i financiar i veprimit do të publikohet në faqen zyrtare të njësisë së vetëqeverisjes vendore.

Dalja nga gjendja e pafatësisë paguese

201. Afati i rikuperimit dhe arritjes së normalitetit financiar është 2 vite.
202. Njësia e vetëqeverisjes vendore e marrë nën administrim del nga gjendja e pafatësisë paguese dhe rikthehet në menaxhimin dhe funksionimin e saj normal sipas përcaktimeve ligjore, vetëm kur vërtetohet se ajo është në gjendje të shlyej pa vonesa të gjitha detyrimet financiare ndaj të tretëve.
203. Kryetari i njësive të vetëqeverisjes vendore së bashku me administratorin hartojnë një raport për gjendjen financiare të njësive të marrë në administrim dhe e dërgon për miratim në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë.
204. Pas shqyrtimit të raportit, por jo më vonë se 30 ditë nga marrja e tij, Ministri i Financave dhe Ekonomisë i propozon Këshillit të Ministrave daljen nga pafatësia paguese të njësive të vetëqeverisjes vendore dhe kthimin e saj në funksionimin normal, sipas parashikimeve ligjore. Administrimi i kontrolluar i njësive të vetëqeverisjes vendore me administrator përfundon me miratimin e Vendimit të Këshillit të Ministrave për daljen nga gjendja e pafatësisë paguese. Në këtë kohë njoftohet Këshilli i njësive të vetëqeverisjes vendore mbi Vendimin e Këshillit të Ministrave për daljen e njësive të vetëqeverisjes vendore nga gjendja e pafatësisë paguese.

Tabala 6: Procedurat reabilitimit të pafatësisë paguese

Nr	Veprimet, hapat	Personi/organi përgjegjës	Afati
1.	Njohja e pafatësisë paguese	MFE, NJVQV-ja, Kryetari	Në çdo kohë
2.	Vendosja e NJVQV-së nën administrimin e kontrolluar, emërimi i administratorit	Këshilli i Ministrave	Brenda 15 ditëve nga konstatimi
3.	Plani i reabilitimit financiar dhe termat e zbatimit	Këshilli i Ministrave	Brenda 15 ditëve nga konstatimi
4.	Aplikimi i asistencës financiare	Këshilli i Ministrave, Administratori	Vazhdimisht
5.	Procesi i zbatimit	Administratori	Vazhdimisht
6.	Raportimi për zbatimin të MFE, informimi i NJVQV-së dhe i Këshillit	Administratori	Çdo 30 ditë
7.	Kërkesë për ndërprerjen duke ulur detyrimet e vonuara nën kufirin për dy vite të njëpasnjëshme	Këshilli i NJVQV-së	Pas dy vjetëve
8.	Liruar nga të qëniet në pafatësi paguese	Këshilli i Ministrave	15 ditë

V PERIUDHA TRANZITORE

205. Detyrimet e prapambetura të krijuara para vitit 2015, nga ish njësitë vendore, për të cilat ka mangësi ose pasaktësi në dokumentacion apo nuk janë të regjistruara në kontabilitetin e njësisë së vetëqeverisjes vendore nuk janë subjekt i këtij udhëzimi;
206. Këto detyrime do të identifikohen nga njësia e vetëqeverisjes vendore në një tabelë të veçantë në përputhje me Aneksin 5, bashkëlidhur këtij udhëzimi.
207. Dy muaj pas hyrjes në fuqi të këtij udhëzimi, me urdhër të Ministrit të Financave dhe Ekonomisë ngrihet një grup pune nga Drejtoria e Përgjithshme të Buxhetit dhe Drejtoria e Përgjithshme e Thesarit, i cili do të udhëheqë fazën tranzitore të zbatimit të udhëzimit.
208. Grupi i punës përgatit dhe u dërgon njësisë të vetëqeverisjes vendore për plotësim një format vetëvlerësimi në lidhje me identifikimin e gjendjes financiare të njësisë së vetëqeverisjes vendore.
209. Brenda një muaji nga data e dërgimit të formatit të vetëvlerësimit, njësitë e vetëqeverisjes vendore duhet të plotësojnë dhe dërgojnë këtë formular në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë.
210. Mbështetur mbi këto të dhëna të raportuara nga njësitë e vetëqeverisjes vendore, dhe informacionit të Sistemit Informatik Financiar të Qeverisë (SIFQ), grupi i punës në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë do të hartojë një raport të detajuar mbi gjendjen financiare të njësisë të vetëqeverisjes vendore.
211. Raporti i dërgohet njësisë të vetëqeverisjes vendore sipas rastit për vlerësim dhe dhënien e argumenteve përkatëse lidhur me situatën e konstatuar.
212. Në rast se njësia e vetëqeverisjes vendore ka komente mbi këtë raport ia dërgon Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë.
213. Pas marrjes së komenteve nga njësia e vetëqeverisjes vendore, grupi i punës i Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, konfirmon gjendjen financiare dhe njofton njësitë e vetëqeverisjes vendore sipas rastit se në cilën fazë të vështirësisë financiare ndodhen.
214. Periudha tranzitore që nënkupton: vetëvlerësimin, vlerësimin nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë, dhe vendimmarrjet e nevojshme sipas rasteve të konstatuara zgjat një vit nga data e firmosjes së këtij udhëzimi.
215. Pas përfundimit të periudhës tranzitore, njësia e vetëqeverisjes vendore i nënshtrohet plotësisht rregullave dhe procedurave të përcaktuara në këtë udhëzim.

Aneksi 1: Detyrimet ndaj të tretëve sipas vjetërsisë së tyre, situata financiar normale dhe rastet e vështirësive financiare

Muaji _____				<i>Në lekë</i>				
N.R	Emërtimi	Stoku në vlerë	Totali i shpenzimeve të miratuara për NJVQV-në	Stoku/Shpenzimeve totale të miratuara të NJVQV-së	Rasti i vështirësisë ku ndodhet njësia e vetëqeverisjes vendore			
					Situata Normale e gjendjes financiare	Probleme financiare Stoku i detyrimeve/Shpenzime > 15%	Vështirësi financiare Stoku i detyrimeve/Shpenzime > 25%	Vështirësi serioze financiare Stoku i borxhit afatgjat dhe detyrimeve/Shpenzime > 80%
					#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!	#DIV/0!
I	Borxhe (a+b)	0						
a	Hua sfatgjatë	0						
a,1	Principali							
a,2	Interesi							
b	Hua afatshkurtër	0						
b,1	Hua							
b,2	Overdrafte							
b,3	Kredi të furnitorëve							
II	Detyrime (a+b+c)	0		#DIV/0!				
a	Shpenzime korrente	0						
a,1	Mallra dhe shërbime							
a,2	Paga dhe sigurime							
a,3	Të tjera							
b	Shenzime kapitale	0						
b,1	Institucione buxhetore							
b,2	Subjekte private							
c	Vendime gjyqësore	0						
c,1	Marrëdhënie pune							
c,2	Mallra dhe shërbime							
c,3	Investime							
c,4	Të tjera							
III	Totali (I+II)	0		#DIV/0!				
	Nëpunësi Zbatues			Nëpunësi Autorizues				
	(_____)			(_____)				

Aneksi 2: Treguesit fiskalë të konsoliduar të njësisë të vetëqeverisjes vendore¹

			<i>në lekë</i>
Nr.	E M E R T I M I	Vlera për periudhën e raportimit (Fakt progresiv)	Vlera e Buxhetit vjetor (Plan)
I	Të ardhurat e Pushtetit Vendor	?	?
1	Taksat e veta vendore	0	0
	a. Taksa mbi pasurinë		
	b. Biznesi i vogel		
	c. Taksa e ndikimit në infrastrukturë nga ndërtimet e reja		
	d. Taksa të tjera vendore		
2	Të ardhura jotatimore	0	0
	a. Tarifat e shërbimeve publike		
	b. Tarifa administrative		
	c. Të tjera jo tatimore		
3	Taksa të ndara	0	0
	a. Taksa mbi kalimin e të drejtës së pronësisë për pasuritë e paluajtshme		
	b. Taksa vjetore për qarkullimin e mjeteve të përdorura		
	c. Renta minerare		
	d. Tatim mbi të ardhurat personale		
	e. Të tjera		
II	Shpenzime te Buxhetit Vendor	?	?
1	Shpenzime Korrente	0	0
	a. Paga dhe fond i veçantë për paga		
	b. Kontributi për Sigurime Shoqërore		
	d. Shpenzime Operative		
	e. Të tjera korrente		
2	Shpenzime Kapitale		
3	Burimet e Financimit	0	0
	a. Të ardhurat e veta vendore		
	b. Transferta e pakushtëzuar		
	c. Transferta specifike/transferta e pakushtëzuar sektoriale		
	d. Të ardhurat e pa-planifikuara (jashtë limit)		
	f. Financimi i huaj		
	g. Huamarrja Vendore Vjetore		

¹ Tabela e mësipërme plotësohet në rakordim mes degës së Thesarit dhe Njësisë së Vetëqeverisjes Vendore dhe duhet të jetë e përfunduar Brenda datës 20 të muajt pasardhës.

Brenda datës 20 të muajt pasardhës të katër mujorit kjo eivedncë e rakorduar mes degës së thesarit dhe njësisë së vetëqeverisjes vendore dergohet ne Ministrie e Financave dhe Ekonomisë.

Aneksi 3: Niveli minimal (bazë) i shërbimeve publike që ofrojnë NJVQV-të

1. Njësitë e vetëqeverisjes vendore janë të detyruara të ofrojnë një gamë (volum) të gjerë shërbimesh publike. Këto shërbime janë pjesë e funksioneve të veta të vetëqeverisjes vendore të përcaktuara me ligjin nr.139, datë 17.12.2015, “Për Vetëqeverisjen Vendore”.

Disa nga këto funksione janë:

- Infrastruktura dhe shërbimet publike;
 - Shërbimet sociale;
 - Kultura, sporti dhe shërbimet rekreative;
 - Mbrojtja e mjedisit;
 - Bujqësia, zhvillimi rural, pyjet dhe kullotat, natyra dhe biodiversiteti;
 - Zhvillimi ekonomik vendor;
 - Siguria publike;
 - Etj.
2. Format aktuale dhe niveli specifik i performancës së këtyre shërbimeve publike përcaktohen nga Këshilli i njësisë së vetëqeverisjs vendore brenda kornizës së përcaktuar me aktete ligjore dhe nënligjore sektoriale. Sipas nenit 33, të ligjit nr. 139, datë 17.12.2015, “Për vetëqverisjen vendore”, njësitë e vetëqeverisjes vendore janë përgjegjëse për hartimin dhe zbatimin e një sistemi të menaxhimit të performancës së shërbimeve publike, në bazë të standardeve vendore dhe / ose standardeve kombëtare minimale.
 3. Aktet nënligjore duhet të specifikojnë këto standarde minimale kombëtare. Nëse nuk janë të disponueshëm, Ministria e Financave dhe Ekonomisë, në bashkëpunim me ministrinë përkatëse dhe përfaqësuesit e shoqatave të vetëqeverisjes vendore do të përcaktojnë përmbajtjen e këtyre shërbimeve dhe standardet minimale të performancës.
 4. Shërbimet dhe standardet minimale të performancës, duhet të komunikohen në formën e specifikimeve të detajuara të shërbimeve publike vendore dhe duke përcaktuar treguesit e performancës së shërbimit (output). Këto tregues duhet të jenë të kuptueshëm dhe të matshëm, në mënyrë që njësia e vetëqeverisjes vendore të jetë në gjendje t'i përdorin ato gjatë hartimit të planit të rehabilitimit financiar.
 5. Nëse standardet minimale nuk janë të disponueshëm, njësia e vetëqeverisjes vendore duhet ti ofrojë këto shërbime të paktën në nivelin e 75 për qind të mesatares kombëtare, ose në të njëjtin nivel performance të shërbimit të ofruar në vitin e paraardhës, cilido nivel është më i ulët. Një listë e mundshme e shërbimeve minimale me treguesit specifik të performancës është përshkruar në tabelën më poshtë.
 6. Në situatën e vështirësisë serioze financiare, për të ofruar shërbimet publike minimale, do të financohen vetëm institucionet që ofrojnë këto shërbime, të cilat shfrytëzojnë kapacitetet e tyre nominale në mënyrë efektive. Kështu që institucioni që ofron shërbimin, i cili vepron nën 50 përqind të kapacitetit të tij nominal, duhet të përjashtohet nga plani i rehabilitimit financiar. Kjo duhet ti nxisë njësitë e vetëqeverisjes vendore që të riorganizojnë ofrimin e shërbimeve publike dhe të operojnë vetëm në njësinë e shërbimit që është më afër kapacitetit të tij optimal.
 7. Në situatën e paaftësisë për të ofruar shërbimet publike minimale, do të financohen vetëm institucionet që ofrojnë këto shërbime, të cilat shfrytëzojnë kapacitetet e tyre nominale në

mënyrë efektive. Kështu që institucioni që ofron shërbimin, i cili vepron nën 50 për qind të kapacitetit të tij nominal, duhet të përjashtohet nga plani i rehabilitimit. Kjo shërben si nxitje për njësitë e vetëqeverisjes vendore që të riorganizojnë ofrimin e shërbimeve publike dhe të operojnë vetëm me njësinë e shërbimit që është më afër kapacitetit të tij optimal.

Nr	Niveli minimal i shërbimeve publike	Treguesit e rezultatit të performancës së shërbimeve	Niveli i performancës së shërbimeve publike
1.	Menaxhimi i shërbimeve të përgjithshme publike (administrim/planifikim)	Nëpunës civil për 1,000 banorë	
2.	Furnizimi me ujë	Vëllimi i ujit (m ³) për banor	
3.	Menaxhimi i ujërave të zeza	Sasia e ujërave të zeza në % për tubacion	
4.	Mirëmbajtja e sinjalistikës rrugore	Gjatësia e rrugëve lokale (km) për çdo sinjalistikë rrugore	
5.	Ndriçimi i mjediseve publike	Përqindja e rrugëve të ndriçuara	
6.	Transporti publik vendor	Pasagjer-km shërbim për km ² në zonat urbane	
7.	Mirëmbajtja e varrezave publike	Kapaciteti i varrezave publike për 1,000 banorë	
8.	Manixhimi i mbetjeve të ngurta	Vëllimi i mbetjeve të ngurta të mbledhura për popullsi	
9.	Menaxhimi i godinave të arsimit parauniversitar	Sipërfaqja e godinës për 1,000 banorë	
10.	Menaxhimi i kopshteve dhe çerdheve	Përdoruesit në % të popullsisë brenda grupmohës që përfiton këtë shërbim. Shërbimi minimal: përdoruesit aktualë në përqindje të kapacitetit nominal është më i lartë se 50%	
11.	Menaxhimi i godinave të shërbimit të kujdesit parësor	Përdoruesit në % të popullsisë brenda grupmohës që përfiton këtë shërbim. Shërbimi minimal: përdoruesit aktualë në përqindje të kapacitetit nominal është më i lartë se 50%	
12.	Menaxhimi i qendrave të shëndetit publik	Punonjës për 1,000 banorë	
13.	Menaxhimi i shërbimeve sociale	Punonjës për 1,000 banorë	
14.	Menaxhimi i qendrave të shërbimeve sociale	Punonjës për 1,000 banorë	
15.	Menaxhimi i banesave sociale	Numri i banesave sociale në % ndaj totalit të njësive të banesave sociale	
16.	Menaxhimi i qendrave kulturore	Punonjës për 1,000 banorë	
17.	Mirëmbajtja e infrastrukturës së ujitjes dhe kullimit	Gjatësia e rrjetit të ujitjes për sipërfaqe të zonave urbane (km ²)	
18.	Administrimi i pyjeve dhe kullotave	Zona pyjore në % ndaj sipërfaqes së zonave urbane	
19.	Mbikqyrja e tregut	Njësitë në tregjet publike për 1,000 banorë	
20.	Menaxhimi i emergjencave civile	Njësitë e emergjencave civile për 1,000 banorë	
21.	Sigurimi i mbrojtjes nga zjarri (shërbimi zjarrfikës)	Popullsia 1,000 për zjarrfikës	

Aneksi 4: Plani për daljen nga situatat e vështirësive financiare

Plani i rehabilitimit financiar dhe masat e marra janë programet bazë për menaxhimin e vështirësisë financiare. Ky model promovon qasjen për të nxitur zgjidhjen e problemeve financiare të krijuara në nivel vendor duke identifikuar burimet e detyrimeve të prapambetura ndaj të tretëve e përgatitjen e planeve dhe programeve të menaxhimit të borxhit.

Klasifikimi i borxhit

Detyrimet e papaguara ndaj të tretëve sipas grupeve kryesore janë:

- (i) hua,
- (ii) obligacione;
- (iii) garanci;
- (iv) detyrimet e prapambetura;
- (v) detyrime të tjera;
- (vi) detyrimet e papaguara ndaj të tretëve të kompanive në pronësi të njësive të vetëqeverisjes vendore (njësitë jo-buxhetore) etj.

Përfshirja e planit të rehabilitimit në programin buxhetor afatmesëm të njësësë së vetëqeverisjes vendore

Plani i rehabilitimit financiar duhet të zhvillohet brenda kuadrit të Planit Strategjik të Zhvillimit të Njësisë së Vetëqeverisjes Vendore dhe Programit Buxhetor Afatmesëm. Hapat që do ndihqen në përfshirjen e planit të rehabilitimit në planet vendore të sipërcituara janë të specifikuara në legjislacionin në fuqi. Buxheti i planit të rehabilitimit financiar nga njësia e vetëqeverisjes vendore do të mbështetet në procedurat dhe rregullat që përcaktojnë aktet nënligjore për hartimin e programit buxhetor afatmesëm.

Për hartimin e planit të rehabilitimit njësia e vetëqeverisjes vendore duhet që të mbajë parasysh që në mënyrë periodike të maten të ardhurat dhe shpenzimet që njësia e vetëqeverisjes vendore realizon. Përmes këtij verifikimi njësia mban nën kontroll balancën fiskale mujore dhe gjithashtu ajo përcakton ecurinë e zbatimit të planit të rehabilitimit financiar. Përmes monitorimit dhe përfshirjes së planit të rehabilitimit në programin buxhetor afatmesëm njësia e vetëqeverisjes vendore bashkë me raportin e monitorimit të buxhetit, duhet të monitorojë dhe zbatimin e planit të rehabilitimit financiar.

Tabela më poshtë paraqet një model për mënyrën e strukturimit të dhënave fiskale aktuale dhe atyre të planifikuara sipas planit të rehabilitimit financiar të miratuar.

Gjendja financiare e njësisë së vetëqeverisjes vendore

Nr	Emërtimi	Viti t	Viti t+1	Viti t+2
A	<i>Të ardhurat korrente</i>			
	Nga të cilat: <i>te ardhura të veta</i>			
	<i>Grante, transferta</i>			
B	<i>Shpenzime korrente</i>			
	Nga të cilat: <i>Shpenzime operative dhe mirëmbajtje</i>			
	<i>Interesa</i>			
C	<i>Balanca operative: C=A-B</i>			
D	<i>Shpenzime kapitale</i>			
	nga të cilat: <i>shpenzime për investime kapitale</i>			
	<i>Transferta kapitale, subvencione</i>			
	<i>Shpenzime për shlyerjen e principalit të huasë</i>			
	<i>Blerja e aseteve financiare</i>			
E	<i>Të ardhurat kapitale</i>			
	Nga të cilat: <i>grante, transferta</i>			
	<i>Shitja e aseteve</i>			
	Financime të tjera			
	Nga të cilat: <i>huatë</i>			
	<i>Rezerva e parasë cash</i>			
F	<i>Balanca financiare: F=C+E-D</i>			

Veprimet që propozohen të ndiqen në procesin e rikuperimit

Gjatë procesit të rikuperimit financiar njësi e vetëqeverisjes vendore mund të modifikojë kuadrin ligjor dhe financiar ekzistues dhe mund të propozojë rishikim të rëndësishëm të treguesve fiskal si në të ardhura ashtu edhe në shpenzime me qëllim shlyerjen e borxheve dhe detyrimeve të prapambetura.

Plani i rehabilitimit financiar do të përfshijë masat që do të ndërmerren me qëllim balancimin e financave vendore dhe menaxhimin e detyrimeve të papaguara ndaj të tretëve. Plani i rehabilitimit financiar duhet të jetë me bazë mujore dhe të jenë përcaktuar qartë përgjegjësitë për zbatimin e tij. Plani i rehabilitimit mund të përfshijë ndyshimet si më poshtë:

Rritja e të ardhurave

Rishikimi i planit të të ardhurave vendore duhet të synojë kryesisht burimet e financimit nga të ardhurat e veta, duke rivlerësuar në këtë mënyrë mundësitë për rritjen e taksave, tarifave, masave administrative etj. Planifikimi i të ardhurave duhet të ndjekë rregullat e miratuara të ndarjes së të ardhurave duke u përqëndruar në nivelein e taksave, zgjerimin e bazës së të ardhurave dhe përmirësimin e efijencës së administratës tatimore. Krahas mundësisë për rritjen e burimeve për shlyerjen e detyrimeve nëpërmjet fondit rezervë dhe të kontigjencës, njësitë e vetëqeverisjes vendore në vështirësi financiare mund të përdorin huamarrjen afatshkurtër dhe transfertat e buxhetit qendror për daljen nga vështirësitë financiare të njësisë të vetëqeverisjes vendore.

Rishikimi i shpenzimeve (shkurtimi)

Politikat e shpenzimeve mund të krijojnë fonde për shlyerjen e detyrimeve të prapambetura dhe borxhit në periudhë afatmesme dhe afatgjatë. Megjithatë, riorganizimi për pagesat në kohë të detyrimeve mund të krijojë fonde për pagesën e faturave më urgjente të furnitorëve, interesin dhe principalin e huave të njësisë së vetëqeverisjes vendore. Njësitë e vetëqeverisjes vendore në vështirësi financiare, nuk duhet të rrisin detyrimet e tyre financiare duke ofruar shërbime të reja, apo të ndërmarrin veprime të tjera. Përmes rishikimit të shpenzimeve do të synohet mbulimi me fonde publike të nivelit minimal të shërbimeve publike dhe fondet e tjera do të orjentohej drejt uljes së detyrimeve të njësisë së vetëqeverisjes vendore.

Menaxhimi i asetëve

Strategjia e miratuar vendore e menaxhimit të asetëve duhet të ndajë pasuritë fizike vendore të përdorura për shërbimet publike kryesore për zhvillimin vendor dhe pasuritë e tjera të njësisë. Grupi i fundit mund të përdoret për të paguar kreditorët dhe për të shlyer detyrimet e njësisë. Informacioni për asetet financiare në lidhje me paranë e gatshme dhe llogaritë e arkëtueshme duhet të shërbejë edhe në funksion të planifikimit të shlyerjes së detyrimeve financiare. Këto asetë që nga përdorimi i tyre nuk çënohet veprimtaria e njësisë së vetëqeverisjes vendore, mund të përdoren me qëllim uljen e detyrimeve të prapambetura dhe shlyerjen e borxhit që ka krijuar njësia e vetëqeverisjes vendore.

Programi i negocimit

Bazuar në klasifikimin e hollësishëm të borxhit vendor dhe detyrimeve të prapambetura, njësia/personi i ngarkuar me zbatimin e planit të rehabilitimit vendor, mbikëqyrësi financiar dhe administratori mund të fillojnë hartimin e programit për shlyerjen e detyrimeve dhe uljen e borxhit publik. Ky program do të klasifikojë shpërndarjen e faturave të papaguara, kësteve të ristrukturuara dhe asetëve të ndara të disponueshme të njësisë së vetëqeverisjes vendore midis kreditorëve të njësisë. Në këtë kontekst hartohet një plan i veçant masash për zhvillimin e negociatave

Plani i menaxhimit të borxhit

Informacioni i detajuar mbi të gjitha detyrimet e papaguara ndaj të tretëve së bashku me rreziqet që këto detyrime mbartin, përbën bazën për zhvillimin e planit për shlyerjen e borxhit. Propozimi për detyrimet me prioritet duhet të ndjekë parimet kryesore udhëzuese për të shmangur praninë e vazhdueshme të borxhit, për prioritizimin e detyrimeve tatimore dhe më pas për të paguar detyrimet e prapambetura.

Plani i shlyerjes së borxhit

N.R	Huatë	Viti t	Viti t+1	...	Viti t+n
1	Hua 1. (stoku i detyrimit mbetur për likuidim)				
2	Pagesa e principalit				
3	Interesa				
4	<i>Detyrimi total</i>				

Përdorimi i burimeve potenciale financiare duhet të përputhet me detyrimet për një periudhë afatmesme. Plani i menaxhimit të borxhit duhet të rishpërndajë të ardhurat e veta, ndihmën financiare nga buxheti qendror, rezervat e cash-it (parasë së gatshme), kreditë afatshkurtër (marrje kredi për të shlyer detyrimet), asetet e disponueshme fizike etj.

Monitorimi dhe vlerësimi

Plani i rehabilitimit financiar duhet të përfshijë tregues të matshëm të synuar, të cilët do të mundësonin vlerësim të rregullt gjatë procesit të zbatimit. Raporti përfundimtar vendor për daljen nga gjendja e paftësisë duhet të përfshijë pagesat e pezulluara përkohësisht të borxhit të mbetur dhe detyrimeve të prapambetura.

Aneksi 5: Detyrimet ndaj të tretëve të krijuara para vitit 2015 dhe të konstatuara me probleme

Muaji _____											në lekë
Nr	Emërtimi	Stoku në vlerë i detyrimeve me probleme	Totali i shpenzimeve të miratuara për		Para 2015			Pas 2015			
			Në vlerë	Në përqindje ndaj stokut	Detyrime të konstatuara me probleme në dokumentacion	Detyrime të pa regjistruara në kontabilitetin e NJVQV-së	Detyrime të konstatuara me probleme të tjera	Detyrime të konstatuara me probleme në dokumentacion	Detyrime të pa regjistruara në kontabilitetin e NJVQV-së	Detyrime të konstatuara me probleme të tjera	
		1=4+5+6+7+8+9	2	3=1/2	4	5	6	7	8	9	
	Shpenzime Korrente	0			0	0	0	0	0	0	
a	Mallra dhe shërbime	0									
b	Paga dhe sigurime	0									
c	Të tjera	0									
	Shpenzime Kapitale	0			0	0	0	0	0	0	
a	Insitucione buxhetore	0									
b	Subjekte private	0									
	Vendime Gjyqësore	0			0	0	0	0	0	0	
a	Marrëdhënie pune	0									
b	Mallra dhe shërbime	0									
c	Innvestime	0									
d	Të tjera	0									
	TOTALI	0		#DIV/0!	0	0	0	0	0	0	
	Nëpunësi Zbatues					Nëpunësi Autorizues					
	(_____)					(_____)					